

Bácsalmás Város
Polgármesterétől

.../2023.

Tárgyalás módja:

Nyílt ülés

Döntéshozatal módja:

Egyszerű többség

Témafelelős: Horváth Erika

Melléklet: 2 db

..... sz. előterjesztés
**Bácsalmás Város Képviselő-testületének
2023. május 30-án megtartandó ülésére**

**Helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata, és az új program, valamint annak részét
képező intézkedési terv elfogadása tárgyában**

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebkvtv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Bácsalmás Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) 31. §-a rendelkezik a helyi esélyegyenlőségi programokról. A törvény 31. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a 31. § (4) bekezdése értelmében két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. Utóbbi bekezdés szó szerint:

„(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”

Ennek megfelelően elkészült a Bácsalmási Helyi Esélyegyenlőségi program felülvizsgálata, melynek keretében a helyzetelemzésben bemutatott jellemzőkben történt változások mindenképpen szükségessé tették az intézkedések felülvizsgálatát is.

Indokoltsága: a 2021-2027 uniós ciklus keretében megjelenő pályázati felhívásra beadott pályázatok esetében nem elegendő a HEP megléte. Be kell mutatni a HEP-ben tervezett intézkedések és a pályázat útján elérendő fejlesztési cél közötti összhangot, tehát azt, hogy a pályázati támogatással elérendő cél olyan probléma megoldásához járul hozzá, vagy olyan problémát old meg, amely a HEP helyzetelemzésben is szerepel, és amelynek megoldására intézkedést terveztek. A helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a

helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

A rendelkezések alapján az intézkedési tervben esélyegyenlőségi területenként kell bemutatni az intézkedéseket, azok elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét.

A helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzatnak a helyben szokásos módon közzé kell tennie.

A rendelkezésekben foglaltaknak megfelelően megtörtént a felülvizsgálata Bácsalmás Város Önkormányzata helyi esélyegyenlőségi programjának és annak részét képező intézkedési tervnek.

A jelen előterjesztés mellékeltét képező helyi esélyegyenlőségi program, valamint annak részét képező intézkedési terv elfogadását kérjük.

Tisztelt Képviselő-testület!

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést szíveskedjenek megvitatni és az alábbi határozati javaslatot egyszerű többséggel [Mhótv. 47. § (2) bekezdés alapján] elfogadni.

Határozati javaslat:

Tárgy: Helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálata, az új program és annak részét képező intézkedési terv elfogadása

1. A Képviselő-testület az előterjesztés mellékletét képező Bácsalmás város helyi esélyegyenlőségi programját és annak intézkedési terv mellékletét 2023. 05. 30-i hatállyal elfogadja.
2. A Képviselő-testület felhatalmazza Németh Balázs polgármestert a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal

Felelős: Németh Balázs polgármester

Operatív felelős: Horváth Erika

A határozatról értesül:

- kivonattal: 1. Németh Balázs polgármester
- 2. Patocskai Ibolya jegyző
- 3. Horváth Erika ügyintéző

Bácsalmás, 2023. május 25.

Németh Balázs
polgármester

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Bácsalmás Város Önkormányzata

[CÍMER]

HEP 2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai.....	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	15
1. Jogszabályi háttér bemutatása	15
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	25
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	47
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	58
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	62
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	66
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	70
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	71
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	72
10. A HEP IT részletei	72
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	72
2. Jövőképünk.....	74
3. Megvalósítás.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4. Elfogadás módja és dátuma.....	101

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebktv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Bácsalmás Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,¹ és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.

A település bemutatása

Bácsalmás város a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun megyében található, a régió 53 városa közül a 33. legnagyobb lakónépességű. Bácsalmás a Duna-Tisza köze déli részén, a Baja-Szeged-Szabadka városok közötti háromszögben, az ún. bácskai löszös hátságon fekszik. A város az ország egyik leghátrányosabb helyzetű járásának központja. A város közvetlen vonzáskörzetét a járás további 9 települése jelenti: Bácsbokod, Bácsborsód, Katymár, Madaras, Kunbaja, Csikéria, Bácsszőlős, Tataháza, Mátételke, Bácsalmás a második világháborút megelőző időszaktól kezdve térségi szerepet tölt be közigazgatási, közszolgáltatási közlekedési, gazdasági, és kereskedelmi tekintetben. A város, mint alsó szintű közigazgatási központ a járás Bajai járásba való beolvasztásával 1962-ben megszűnt, de a már kialakult térségi funkciókat tovább gyakorolta. A térség települései számára Bácsalmás bizonyos városi szolgáltatások nyújtására volt képes már a közigazgatási szerep megszüntetésének idején is. Ezek közé sorolhatók pl. a térségi járóbeteg-szakrendelés folyamatos működtetése, és a középfokú oktatás biztosítása is. Intézményi ellátottságát tekintve Bácsalmás a bácsalmási járás valódi központi szerepkörrel rendelkező városa, a kisvárosi intézmények egy részét (városi bíróság, közjegyző, több pénztintézet, kórház) Baja városában elérhető. A további városi jellegű intézmények (munkaügyi kirendeltség, földhivatal, középiskola, ügyvéd, járóbeteg-szakellátó orvosi rendelő, mentőállomás, pénztintézet jelenléte, könyvesbolt) vonatkozásában elmondható, hogy ezeket tekintve Bácsalmás biztosítja az intézményi szolgáltatást a Bácsalmási térség lakosai számára is. Bácsalmáson elérhetők a gyámhivatali, okmányirodai, I. fokú építési hatósági szolgáltatások, mentőállomás, ezen túlmenően rendőrség található a városban, mely a Bajai Rendőrkapitánysághoz tartozik szervezetileg.

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

Bácsalmás társadalmára az erőteljes elvándorlásnak és a csökkenő születésszámnak egyaránt köszönhető népességfogyás jellemző. Mindez az elöregedő korstruktúra irányába hat. Az aktív

¹ Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

korú lakosság aránya alacsony, ami előrevetíti a jövőbeni társadalmi, egészségügyi, szociális és gondozási problémákat, ami tudatos felkészülést igényel. Mindebből adódik, hogy az eltartottak száma nő, az aktív korú, adófizető lakosság és a fizetőképes kereslet csökken, ezáltal csökken mind a gazdasági szektor, mind az önkormányzat bevétele. Növekednek a szociális kiadások, a szociális intézmények már most is teljes kihasználtsággal működnek és az elöregedő társadalomból adódó romló egészségi állapot miatt egyre magasabb igény mutatkozik a szakorvosi ellátásokra. Mindezt a folyamatot csak hatékony gazdasági és társadalompolitikai intézkedésekkel lehet mérsékelni, azért a város fő célja kell, legyen a város népességmegtartó erejének növelése. A fiatalok az általános iskola befejezése után inkább a szakképzést választják, hiszen a helyi foglalkoztatók inkább a mezőgazdaság, az ipar, építőipar és szolgáltatás területén működnek. A foglalkoztatásra jellemző, hogy a gazdaságilag nem aktív népesség aránya jóval meghaladja mind a megyei, mind az országos adatokat, bár a munkanélküliségi mutatók kicsit kedvezőbbek a megyei értéknél. Az átlagosnál alacsonyabb jövedelem az életminőségre vonatkozóan is problémákat okoz, valamint az ebből adódó (fentiekben már említett) alacsony fizetőképes kereslet pedig tovább gyengíti a helyi gazdasági szektort.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

A civil társadalom erős Bácsalmáson, a település nagyságához mérten sok civil szerveződés jelenik meg a városban. Több nemzetiség is jelen van, legnagyobb arányt a német nemzetiség jelenti, a három legnagyobb nemzetiségi csoport (német, horvát, cigány) önkormányzattal is rendelkezik. A civil szervezetek között is megjelennek a nagyobb nemzetiségek képviselői, elsősorban a hagyományok, a nyelvi és kulturális értékek őrzése céljából. A sportélet élénk a városban, rendszeresen tartanak művelődési foglalkozásokat, kulturális rendezvényeket, amelyekből a civil szereplők is erősen kiveszik a részüket. Ezek a tevékenységek mindenképpen pozitív hatást gyakorolnak a szociális ellátás területére is, valamint az önkéntesség és a civil szervezetek (beleértve az egyházakat is), intézmények, önkormányzat által szervezett programok erősítik az identitástudatot, ezáltal hosszú távon hozzájárulnak a kedvező demográfiai változásokhoz, a fiatalok helyben tartásához. A rendezvények és kulturális tevékenységek, események növelik a turisztikai vonzerőt, ezáltal pozitívan hatnak a gazdaságra is.

Intézményrendszer (közszolgáltatások) és településüzemeltetés

Bölcsőde, óvodák, általánosiskola és gimnázium megfelelő férőhellyel állnak rendelkezésre a településen. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma magas, az ő nevelésük átgondolandó kérdést jelent. A településen megyei hatókörű gyermekotthon üzemel. A város a járásban egyedülként rendelkezik gimnáziummal. Az egészségügyi ellátó helyek száma és infrastrukturális ellátottsága megfelelő, a 23 szakorvosi ellátást biztosító járó beteg szakellátás járási szerepkört tölt be, emellett megoldott a településen a háziorvosi, gyermekorvosi és fogorvosi ellátás is. Járóbeteg szakellátó intézménye járási szinten látja el a lakosságot, Egészségfejlesztési Irodát is működtet. A demográfiai adatokhoz mérten jelenleg az óvodai férőhelyek kihasználtsága magas, de nem éri el a maximumot, és az évek óta tartó gyermekszám csökkenést figyelembe véve vélhetően a későbbiekben is kielégítik az oktatási intézmények az igényeket. A szociális közszolgáltatások tekintetében Bácsalmás szintén járási szerepkörrel bír, a városban működik családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, idősek nappali ellátása, támogató szolgálat, tanyagondnoki szolgálat, házi segítségnyújtás, az idősek számára működik bentlakásos otthon, de ezek mindegyike teljes kihasználtsággal működik, így a demográfiai trendeket látva hosszú távon biztosan fejlesztésre, bővítésre szorul. Az egészséges életmód támogatására a településen jelentős sportéletre van lehetőség, ennek infrastrukturális háttere adott (Sporttelep, Sportcsarnok, Tanuszoda és Kézilabdacsarnok), szemléletformálásra viszont mindig szükség van.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól jogszabályban megjelölt, a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatok összetettsége miatt több cégen keresztül látja el. A város üzemeltetéséhez kapcsolódó feladatok ellátásáról a Bácsalmási

Önkormányzati Közzolgáltatási Közhasznú Nonprofit Kft. gondoskodik, közzolgáltatási szerződés keretében. A hulladékgazdálkodási közzolgáltatási feladat ellátását a településen hulladékkezelési engedéllyel és telephellyel rendelkező FBH-NP Közzolgáltató Nonprofit Kft. végzi. A közműves ivóvíz ellátás és szennyvízelvezetés feladatát a Baja és Térsége Víz- és Csatornamű Kft. (Bajavíz Kft.) látja el. A közvilágítást az EDF DÉMÁSZ Zrt. biztosítja a városban. A városüzemeltetési feladatok ellátása megoldott.

Gazdaság szerkezet és dinamika

Bácsalmás gazdasági szempontból az ország legelmaradottabb részén található, Bácsalmás járás komplex programmal fejlesztendő járás. A működő vállalkozások száma az országos és megyei adatokhoz képest is nagyon alacsony, a vállalkozások 95%-a mikrovállalkozás, székhellyel rendelkező nagyvállalat nincs a településen (viszont fiókteleppel rendelkező van). Bácsalmáson területi adottságaiból adódóan húzóágazat a mezőgazdaság, azon belül a szántóföldi növénytermesztés a jellemző. A szőlő-, gyümölcs- és zöldségtermesztés aránya az elmúlt években nagyon lecsökkent, de mivel a korábbi években ez húzó ágazatnak számított, így ennek felélesztése érdekében az Önkormányzat létrehozta a gyümölcs-zöldség feldolgozó üzemét, mely kiváló alapját képezi a feldolgozóipari fejlesztésnek a térségben. Az üzem által termelt és egyéb helyi termékek értékesítésének megkönnyítése végett jött létre a Egészséges Bácsalmásért Mintabolt. A feldolgozóüzem és a bolt létrehozásával az Önkormányzatnak egyrészt a gazdaság élénkítése, másrészt a helyi identitás erősítése a célja. A termelési adottságokból adódóan építeni lehet a helyi termelőkre és termékeikre is. Domináns iparág a kereskedelem, gépjárműjavítás, valamint az építőipar. Ipari funkcióval a Keleti városrész rendelkezik. További iparterületek, gazdasági zónák kijelölése szükséges a befektetői igények kielégítése, a vállalkozói aktivitás és a foglalkoztatás növelése érdekében. Gazdasági szempontból a város és a térség egyik kitörési pontja lehet a turizmus, a „Bácsalmás 3-tó vidéke” vonzerőre, egyéb települési és járási természeti és épített környezeti értékeire építve. Másik kitörési pont lehet a helyi termékekre épülő feldolgozóipari tevékenység tovább fejlesztése. Fontos, hogy a gazdasági fejlesztések a humán erőforrás fejlesztésekkel összhangban történjenek, annak érdekében, hogy a munkaerő helyben tartható legyen, a foglalkoztatás növekedjen, a munkanélküliségi ráta csökkenjen.

Településrendezés

Bácsalmás város teljes igazgatási területére 1983-ban készült összevont rendezési terv, ennek módosítására 1995-ben került sor. Az OTÉK (253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet) teljes körű alkalmazása szükségessé tette a településrendezési terv átdolgozását. Bácsalmás város Képviselő Testületének 16/2009. (X. 07.) rendelete szól a helyi építési szabályokról, ezen rendelet hagyta jóvá a település szerkezeti és szabályozási terveket. A rendeletet elfogadása óta nem módosították, ezért nincs egységes szerkezetbe foglalva. A településrendezési eszközök és a fejlesztési koncepció, mivel együtt készültek, összhangban vannak.

Táji és természeti adottságok

Bácsalmás város területe a meleg, száraz és a mérsékelten száraz éghajlati öv határán helyezkedik el, a Baja-Szeged-Szabadka városok közötti háromszögben, az ún. Bácskai löszös hátság, az ország egyik legmelegebb tájegységen, ahol magas a napsütéses órák száma. A terület felszíni vizekben szegény, alacsony a páratartalom. Jelentős méretű ökológiai folyosó, magterület és országos jelentőségű tájképvédelmi terület található a területén, és kisebb méretű pufferterülettel és komplex tájrehabilitációt igénylő területtel rendelkezik. Az országos természetvédelmi területen található a gyapjas gyűszűvirág Magyarországon található legnagyobb populációja. Kiemelkedő érték a Moszongai-tavak és vízállásos területek, melyek ex-lége védett természeti területek. Jelentős zöldterület és pihenő övezet a horgásztó és az azt övező erdő a Kígyós-csatorna mentén. A város központjában található a megyei védettség alatt álló Kossuth-park és a helyi védettség alatt álló templom park. Kisebb jelentőségű, de védelemre méltó természeti értéket képviselnek a

városban lévő platánfák és platánfasor. A helyi védett területek kezelési szabályzatát ki kell dolgozni.

Épített környezet

A város három városrészre tagolódik: Nyugati, Keleti és Központi városrészek. Az épületállomány a belterület határától a városközpont határáig minőségében és egyéb jellemzőiben azonos.

Bácsalmáson nyilvántartott régészeti lelőhelyek száma 64, nagyobb része külterületen található, kiemelten-, illetve fokozottan védett lelőhely a város területén nincs. A városban 4 db országos védelem alatt álló épület található, továbbá 13 db helyi egyedi védeltséget élvező objektum. A város figyelmet fordít épített értékeire, karbantartással, felújítással, helyreállítással igyekszik az értékek megőrzéséről gondoskodni. Ezzel együtt számos érték hasznosításra, felújításra vár még. A felújítások során mindenképpen figyelmet kell fordítani az eredeti épületkarakterek megtartására.

Közlekedési hálózat és minősége (külső és belső)

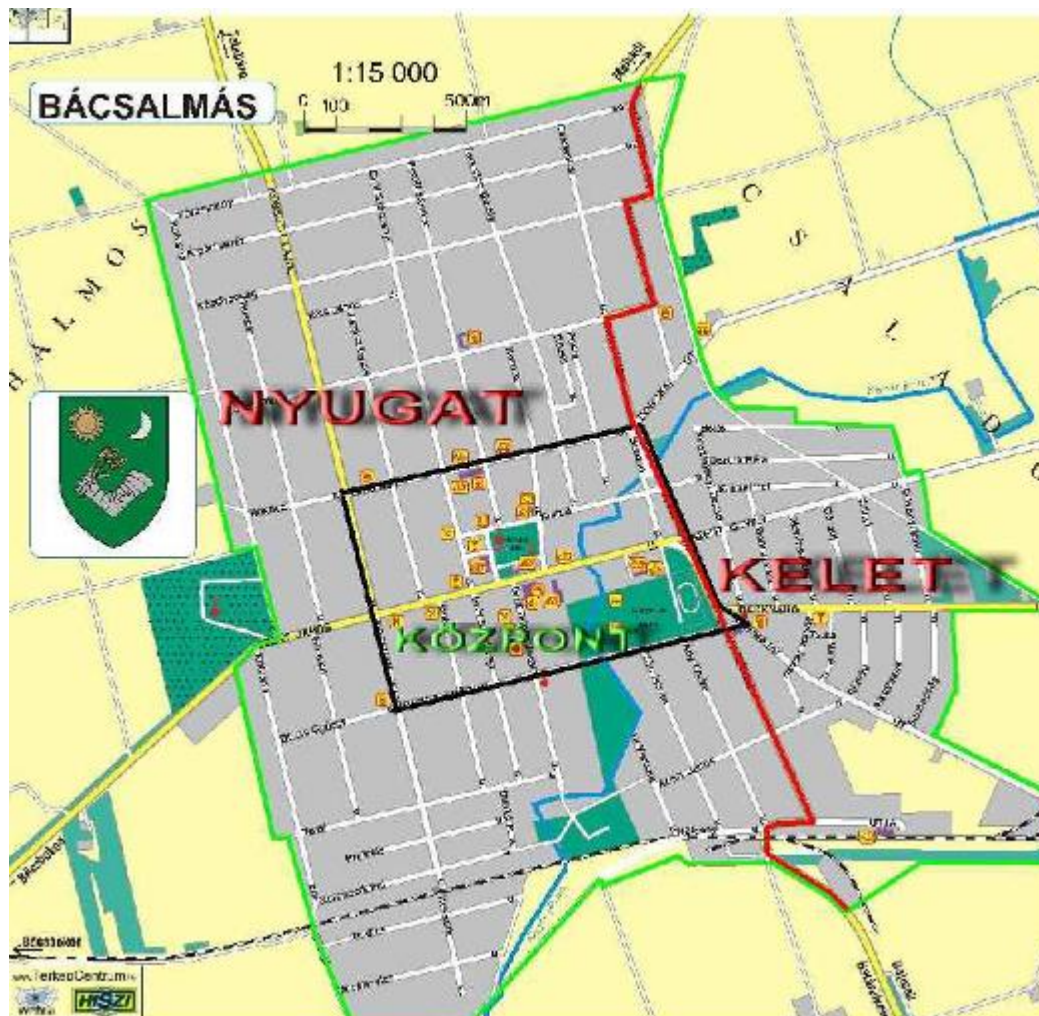
A helyi forgalomban legjelentősebb szerepe a kerékpáros és gyalogos forgalomnak van, a bejárók és az eljárók esetében pedig – főleg az iskolás forgalom miatt – a tömegközlekedők aránya a legmagasabb, melyhez a városon belül 15 helyközi megállót tudnak igénybe venni. Bácsalmáson nincs helyi autóbusz közlekedés, a településen belüli kapcsolatokat is a helyközi járatok biztosítják, ennek megfelelően a területi lefedettség kedvezőtlennek mondható, sok esetben messze van a legközelebbi megállóhely. Mind a helyi közlekedés, mind az ingázás szempontjából a második legkedveltebb mód a személyautóval való közlekedés. A városnak az országos főúthálózattal közvetlen kapcsolata nincs, ugyanakkor az 55. sz. főút közelsége jól megközelíthetővé teszi a térségben a települést. A Szerbiába vezető Bácsalmás-Bajmok kis forgalmú, korlátozott nyitva tartású közúti határátkelő 10 km távolságra van.

Közművek és elektronikus hírközlés

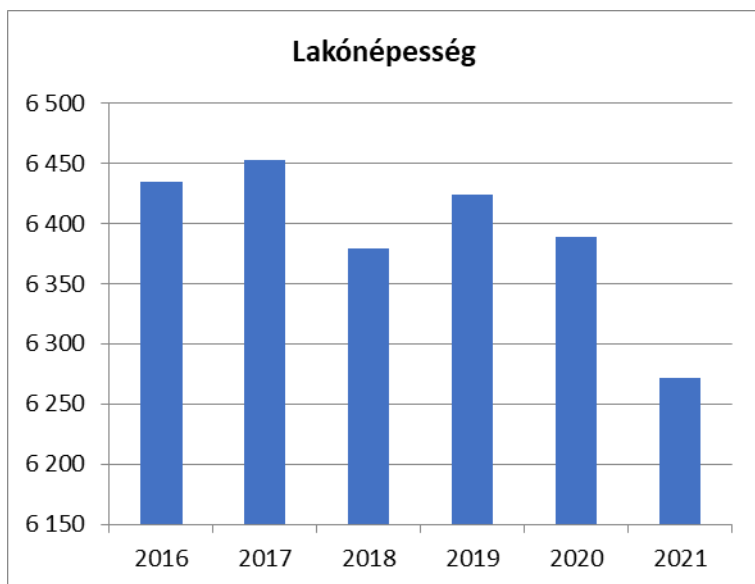
A vezetékes vízellátásba bekapcsolt lakások aránya 92%-os, a vízbázis hosszú távon képes a város vízigényét kielégíteni. A 2015-ben lezárult szennyvízcsatorna beruházással a város csatornázottsága 91,5%-ra nőtt. A város villamos energiával való ellátottsága megfelelő, sőt bizonyos tartalékokkal rendelkezik, a városi gázhálózatra kapcsolt lakások aránya 80,7%.. Jelenleg 5 önkormányzati intézménynél működik napelem rendszer. A közvilágítás korszerűsítése megtörtént, újabb felújítás keretében LED-es lámpák kerültek elhelyezésre. Az elektronikus hírközlési infrastruktúra a városban elérhető, a televíziózás tekintetében a földi sugárzás mellett kábel- és mikrohullámú szolgáltatások is rendelkezésre állnak, telefonhálózat 100%-ban elérhető, mind vezetékes, mind mobil szolgáltatás formájában.

Környezetvédelem és klímatudatosság / energiahatékonyság

A térség talaja agyagos, réti csernozjom, mely az ország egyik legtermékenyebb talaja, a hatóanyag ellátottsága meghaladja a megyei átlagot, a műtrágya ellátottsága optimális, mésztartalma kedvező, humusztartalma még jó ellátottságot mutat. Bácsalmás a Homokhátsági Regionális Hulladék Kezelési Konzorcium tagja, a hulladék a vaskúti lerakóba kerül, a veszélyes hulladék szelektív gyűjtésére a hulladékudvarban van lehetőség. A város korábbi hulladéklerakójának rekultivációja füvesítéssel sikeresen megtörtént. A szelektív hulladékgyűjtés 2 db gyűjtőszigeten megoldott. Az állati veszélyes hulladékot Soltra, az egészségügyi hulladékot pedig Kecskemétre szállítják.

Bácsalmás város értéktérképe

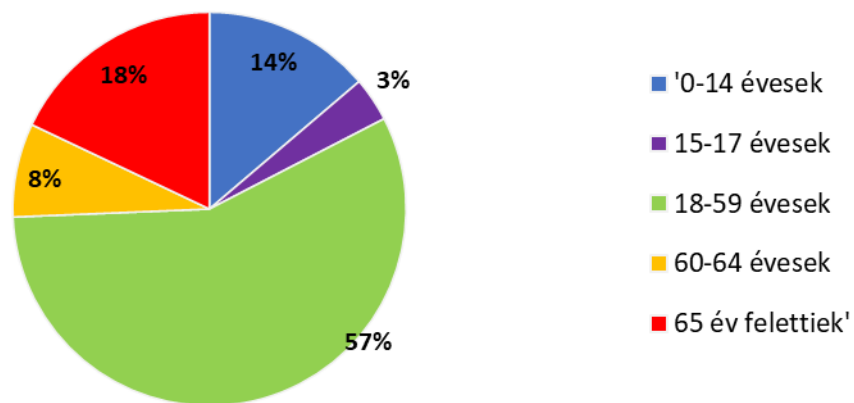
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 186	3 407	6593	48,32%	51,68%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			168	2,55%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	439	406	845	6,66%	6,16%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	116	85	201	1,76%	1,29%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 814	1 727	3541	27,51%	26,19%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	245	260	505	3,72%	3,94%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	572	929	1501	8,68%	14,09%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR					

Az **állandó népesség** a „bejelentett” népességet takarja, tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek számát, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk) vagy, hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

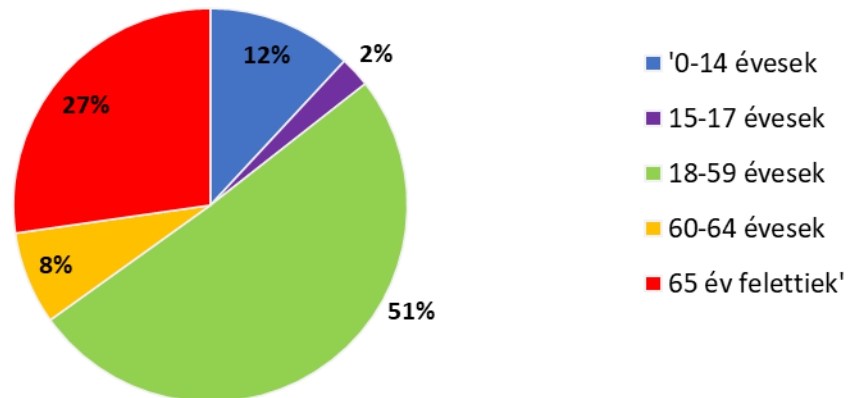
A **lakónépesség** az adott területen, településen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma

A város igencsak hátrányos demográfiai mutatókkal rendelkezik. Népessége folyamatosan, viszonylag egyenletesen, évről-évre 2-5%-kal fogy, ami több tényezőre vezethető vissza. Köszönhető a negatív vándorlási egyenlegnek (több elvándorlás, mint odavándorlás) és a negatív természetes szaporodásnak (több halálozás, mint születés). Ezek a kedvezőtlen demográfiai mutatók a város gyenge népességmegtartó erejét és hátrányos helyzetét mutatják.

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

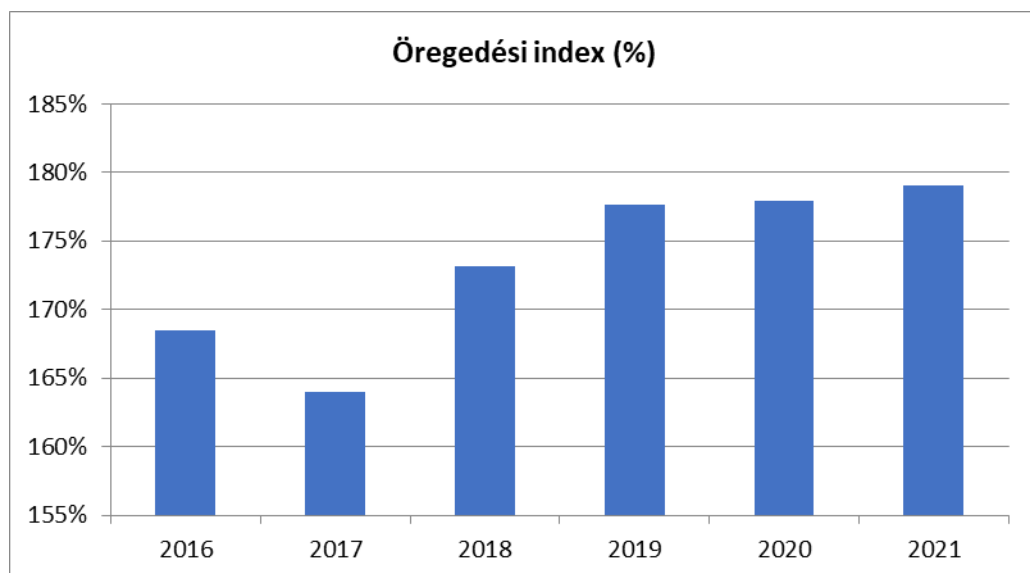
3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	1 462	868	168,43%
2017	1 443	880	163,98%
2018	1 470	849	173,14%
2019	1 501	845	177,63%
2020	1 512	850	177,88%
2021	1 520	849	179,03%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index megmutatja, hogy mekkora az idős (65 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest. Az öregedési index növekszik, ha az össznépességben belül emelkedik az időskorúak aránya, az index csökken, ha emelkedik a születések száma és a 14 év alatti korosztály aránya, például a termékenység növekedésével. Egy adott területi egység népességének korösszetételében, és így az öregedési indexében is, változást okoznak a ki- és beköltözések, a lakóhely változtatások is. Többnyire a fiatal, magasabb termékenységű korosztály költözik el, és az idősebbek maradnak helyben. A társadalmi öregedés jelensége európai és hazai szinten is jól dokumentált jelenség. A Dél-alföldi régió valamennyi vármegyéjének öregedési indexe kis mértékben meghaladja az országét (Bács-kiskun vármegye 101 %, Csongrád-Csanád vármegye 107 %, Békés vármegye 113 %). Az öregedési index mértéke településünkön folyamatosan nő.

A település népességének korösszetételén jól látható az öregedés tendenciája. Az idősek magas száma és aránya részben tudható be a település közigazgatási területén található bentlakásos szociális otthonnak, részben pedig a következőkben látható, negatív vándorlási mutatóknak, melyek fő résztvevői jellemzően a fiatalok. Ez tükrözi a település rossz népességmegtartó erejét, amely több tényezőre visszavezethető.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-2,63
2017	9,16
2018	-4,36
2019	-3,28
2020	3,12
2021	-2,37

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-6,81
2017	-7,60
2018	-8,42
2019	-7,19
2020	-9,99
2021	-11,06

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 4-es és 5-ös számú táblázatokból egyértelműen leolvasható a negatív vándorlási egyenleg és a szintén negatív természetes szaporodás. Mindkét tényező a település lakosságának folyamatos fogyását eredményezi, belőlük a népesség kedvezőtlen korösszetételére, rossz egészségügyi állapotára és a település alacsony népességmegtartó erejére következtethetünk.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Bácsalmás Város Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)² által:

- diszkriminációmentességet,³
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,⁴
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,⁵
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.⁶

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzási képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél elsősorban hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek nem mellékesen létrehozhatnak egy a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg. A HEP alkalmat és lehetőséget teremt helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.⁷

A HEP helyzetelemző részének céljai:

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászoruló - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék.”⁸

Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.⁹ E mellett fontos a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken

² 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

⁴ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek. e) pont.

⁵ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

⁶ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

⁷ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

⁸ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK –ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

⁹ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.¹⁰ További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.¹¹ A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.¹²

¹⁰ Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

¹¹ Alaptörvény XXV. cikk.

¹² MNTFS 2030. p. 166.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország nemzetközi és szupranacionális jogból származó kötelezettségeire, és a nemzeti hagyományokra való tekintettel, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdítása nemzeti feladat. Az Alaptörvény különösen a II. cikk, és a XV. cikk (4) pontjára való tekintettel „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A HEP elkészítésének kötelezettségét az Ebktv. 31. § (1) bekezdése tartalmazza. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete tartalmazza.¹³ A HEP alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybeeshetnek. Nemzetközi¹⁴ célkitűzések:

1. **Nincs szegénység**
2. **Nincs éhség**
3. **Jó egészség és jó közérzet**
4. **Minőségi oktatás**
5. **Nemek közötti egyenlőség**
6. **Tiszta víz és higiénia**

¹³ Vö. Jat.24. § (1) bek.

¹⁴ Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

7. Megfizethető és tiszta energia
- 8. Tisztességes munka és gazdasági növekedés**
9. Ipar, innováció és infrastruktúra
- 10. Csökkentett egyenlőtlenség**
11. Fenntartható városok és közösségek
12. Felelősségteljes fogyasztás és termelés
13. Klíma akció
14. Élet a víz alatt
15. Élet a szárazföldön
- 16. Béke, igazságosság és erős intézmények**
- 17. Partnerség a célokért**

Szupranacionális¹⁵ célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetrendeket.¹⁶ Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy **hidat képezzünk** az eltérő jövedelmű, oktatási háttérű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a **szegregáció csökkentése**, valamint a **társadalmi befogadás** előmozdítása érdekében, a **sokszínűséget** pedig az **általános jóllét** szolgálatába kell állítanunk.

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

- I. Születés és gyermekkor
- II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
- VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
- IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmazzák:

¹⁵ Forrás : Területi Agenda 2030.

¹⁶ Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

1. Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia (2012-2024)
2. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
3. Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-
4. Új Roma Stratégia (2019-2030)
5. Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
6. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
7. Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)
8. Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)
9. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) ¹⁷

1. Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia (2012-2024)

Az Országgyűlés 18/2013. (III.28.) sz. határozatával fogadta el a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról szóló határozatát. „A hátrányos helyzetű csoportok segítése (önkéntesség) az újraelosztás növekedése nélkül járul hozzá e csoportok helyzetének javításához, emellett pedig kapcsolatot teremt az eltérő környezetben élő emberek között, erősítve a társadalmi szolidaritást. Az egyéb jellegű társadalmi intézményekben (pl. klubok, egyesületek) vállalt önkéntes tevékenység növekedése szintén a társadalom tagjai közötti kapcsolatokat, a közösségi összetartozást erősíti, amely közvetett módon hozzájárul a demokratikus döntéshozatalban rejlő értékek szélesebb körű felismeréséhez is. Az ilyen tevékenységek végzése önmagában jó példaként szolgálhat a szélesebb csoportok számára, azonban a családok keretében lehetőség nyílik ezeknek az értékeknek a nemzedékek közötti továbbadására is... Az egészségtudatos életmód számtalan módon kapcsolódhat a különböző tevékenységi körrel rendelkező társadalmi szervezetek tevékenységéhez, így egyebek mellett a természetvédelemhez, a sporthoz vagy a szociális ügyekhez (pl. gyermekek, idősek, hátrányos helyzetű csoportok segítése) is. A Keretstratégia ezért ajánlja az egészségtudatos magatartásminták megjelenítését a szervezetek alapvető tevékenységének végzése során. A gyermekszegénység csökkentése érdekében fontos a lehető legkorábbi életkorban történő beavatkozás, vagyis a 0-3 éves korosztály és szülei számára lehetővé tenni az egészségügyi, gondozási, fejlesztési, szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a szülői kompetenciák erősítését. Ehhez a helyben elérhető szolgáltatások együttműködésének erősítése szükséges. A későbbi életkorban a hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodáztatása, majd hozzáférésük a minőségi, integrált oktatáshoz a sikeres iskolai karrier megalapozása és a lemorzsolódás csökkentése érdekében elengedhetetlen... A leszakadó társadalmi csoportok – különösen a romák – és térségek kiemelt kezelése, a szegénység csökkentése a kormányzat által nemcsak az emberi erőforrások fejlesztése, hanem a társadalmi integráció szempontjából is fontos. A leszakadó térségek lakosainak az alapvető infrastruktúra hiányában kevés esélyük van a kitörésre a mélyszegénységből, a munka hiánya pedig a társadalmi élet minden területén (pl. értékrendszer, kultúra) a szegregációt erősíti. A mélyszegénység aláássa a társadalmi igazságosság érvényesülésébe vetett hitet is. Az e térségekbe irányuló, megfelelően tervezett komplex, többek között oktatási és képzési, egészségügyi, gazdaságfejlesztési, valamint lakhatási programok ezért a társadalmi összetartozást is szolgálják...A társadalmi kirekesztettség mérséklését és a munkahelyteremtést célzó programok indításával (például a közszolgáltatások javításával) lehetőség nyílik a munkába bevonható polgárok körének növelésére. Ez amellet, hogy erősíti a társadalmi kohéziót, hozzájárul a humántőke növeléséhez, illetve az eltartottak számának csökkentéséhez, ezáltal a gazdasági tőkét is erősítve.”

¹⁷ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

2. „Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

3. Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Új Roma Stratégia (2019–2030) (A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertetését követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és Nagybárcánypuszta településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések” programjában történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képének, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárcánypuszta településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre.

4. Az Országgyűlés 88/2009. (X. 29.) OGY határozata a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról

Nemzeti Ifjúsági Stratégia Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009–2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg.

5. Idősügyi Nemzeti Stratégia (INS) az I. ütemterv 2010–2022-ig, a II. 2023–2034-ig tart.

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseire szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés, esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait. A stratégia prioritásai:

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbéletűség Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az időséssel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödéssel való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra

Az idősök számára képzésekkel is biztosítani kell az önellátás és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önszervezés lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az idősöknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősök számára minőségi

szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember

Az Időügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősekig. A Stratégiában megfogalmazott időspolitika megvalósítása lehetővé teszi az idősök önbecsülésének növelését, méltóságának megővését, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az idősekkel szembeni tisztelet növelését.

7. Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)

A Kormány 1744/2013. (X17.) sz. Korm. határozatával fogadta el a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló stratégiáját, mely Bács-Kiskun megye tekintetében különös jelentőséggel bír. „Klasszikus értelemben vett kiterjedt tanyavilágról, amelynek hazánkban három típusát különböztetünk meg (életvitelszerűen lakott, gazdálkodásra használt vagy idényjelleggel, hétvégi házként funkcionáló), igazán csak Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye területén beszélhetünk. Ezekben a megyékben jellemző az előzőekben vázolt mindhárom tanyatípus együttes jelenléte is, és negyedikként idesorolhatók a jelentős számban található lakatlan, elhagyott tanyaépületek, volt TSZ majorok. A biztonság és a köznyugalom fenntartása ezeken a területeken már századokkal ezelőtt is speciális módszereket igényelt.

A lakott tanyák többségében idős, illetve egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek, családok élnek. A külterületen, különösen a tanyavilágban élő népesség érzékenyebben reagál a bűnügyi helyzet változásaira, sőt más társadalmi rétegektől eltérően, sajátos helyzetükből fakadóan jobban igényli az állam szolgáltató gondoskodását.” A stratégiai intézkedéseket is megfogalmaz: „Össze kell gyűjteni azon szervezeteket, amelyek hátrányos helyzetű, különösképpen roma fiatalok számára működtetnek felzárkóztatási programokat. Meg kell vizsgálni, hogy az összegyűjtött (főképpen játszóházakban, tanodákban, közösségi tereken működtetett) programokba a bűnmegelőzési (áldozattá és elkövetővé válást megelőző) ismeretek, szociális kompetenciafejlesztő játékok integrálhatók-e, ki kell dolgozni a módszertanát annak, hogy az áldozattá és elkövetővé válást megelőző ismeretek és szociális kompetenciafejlesztő játékok hogyan integrálhatók be a már futó programokba, és az arra alkalmasakba be kell illeszteni ezen ismeretek oktatását.”

8. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar nyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviselőt ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

Egészséges Magyarország 2021–2027 Egészségügyi Ágazati Stratégia (1722/2018. (XII.18.) Korm. határozat a nemzeti egészségügyi programokról

A kormány célja, hogy Magyarországon mindenki egyenlő eséllyel érje el az egészségügyi, egészségfejlesztési szolgáltatásokat, a stratégia szerint: „esélyegyenlőség és területi kiegyenlítődés biztosítása az egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférésben a megfelelő ellátási szinten”.

9. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁸

1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

- a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
 - az atipikus foglalkoztatási formák – különösen a munkáltatók körében - népszerűsítésével; továbbá hazai és uniós pályázati programokkal, kedvezményekkel, illetve a Családbarát Munkahely pályázati program kibővítésével;
 - a nők és férfiak igényeinek, illetve az atipikus foglalkoztatási formák alacsony volta okainak kutatással történő felmérésével, a KINCS bevonásával;
 - Sikeres pályázatnak köszönhetően 2020. július 1-től egy 18 hónapos Strukturálisreform-támogató program (SRSP) keretében a nemek közötti foglalkoztatási különbségek elemzése valósul meg, illetve a kutatás vizsgálni fogja, hogy a meghozott intézkedések ellenére miért alacsony továbbra is a nők munkaerőpiaci részvétele. A projekt új intézkedések kidolgozását is magában foglalja.
 - a kutatás eredményének figyelembevételével szükséges intézkedések kidolgozása, a munkáltatói és munkavállalói eltérő érdekek összehangolásával;
 - a kisgyermekes nőknek és férfiaknak lehetőség megteremtésével, hogy hosszabb ideig és rugalmasabban vehessék igénybe az atipikus foglalkoztatási megoldásokat;
 - az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók arányának növelésével.
- b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése
 - figyelemfelhívó kampánnyal;
 - a nők és férfiak „fizetetlen” munkában való részvételének vizsgálatával;
 - az ápolási feladatok (beteg vagy idős hozzátartozó ápolása) kutatásban való vizsgálatával;
 - nagyszülői feladatok fokozott elismerésével.
- c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
 - a gyermekgondozási idő alatti, a munkahellyel, illetve szakmai civil szervezetekkel való kapcsolattartást támogató programokkal/pályázatokkal;
 - a férfiak családi szerepének kutatásával a KINCS bevonásával;
 - a nők-férfiak közötti munkamegosztás támogatásával.
- d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
 - a gondozási feladatokban résztvevők támogatásával.
- e) Szemléletmód formálás az oktatásban
 - a Családi Életre Nevelés program erősítésével, hangsúllyal a nők és férfiak közötti harmonikus együttműködésre az óvodáktól kezdve, illetve az alap-és középfokú oktatásban az iskolai védőnők bevonásával;
 - Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiájának Programjai továbbfolytatásával a Digitális Gyermekvédelmi Szolgáltató és Módszertani Központ megvalósításában;

¹⁸ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

- módszertan és segédanyag kidolgozásával a pedagógusok, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet nyújtó szakemberek, iskolapszichológusok részére.
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
 - a vállalatok menedzsmentjének érzékenyítése további eszközökkel.
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása
 - további pályázatok, díjak bevezetésével.

2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony. A cél eléréséhez a következő lépések javasoltak:

- A nők részvételének támogatása a politikai döntéshozatalban képzéssel és mentorálással.
- A nők vezetővé válásának elősegítése a gazdasági - vállalati szektorban középfokú oktatásban történő pályaaorientációval;
- a vezető nők példájának bemutatásával;
- mentorprogrammal;
- díjak alapításával;
- a családbarát munkahelyek és felsőoktatás támogatásával, a családbarát megoldásokkal rendelkező felsőoktatási intézmények arányának növelésével.
- A tudomány terén a nők előtt álló láthatatlan akadályozó tényezők lebontása pályázatok meghirdetésével, amelyek figyelembe veszik a kutató, PhD hallgató nők gyermekgondozás következtében a kutatómunkából kiesett időszakát és ennek fényében kedvezményeket nyújtanak számukra;
- a női oktatói és kutatói utánpótlás elősegítése érdekében olyan beruházások támogatása, amelyek a telephelyeken gyermekbarát megoldásokat valósítanak meg (pelenkázó és szoptató terek, gyermekszarkok, gyermekmegőrző);
- a kutató, PhD hallgató nők jó családi gyakorlatainak (a mai modern szemlélet szerinti, harmonikus családi együttélésen alapuló női-férfi szerepek) bemutatása médiakampány formájában.
- A lányok és nők MTMI (matematikai, természettudományos, műszaki, informatikai) pályák felé való irányultságának támogatása pályaaorientációs foglalkozások szervezésével a középszintű oktatásban, amelyek népszerűsítik az MTMI szakmákat a pályaválasztás előtt álló fiatal nők számára;
- a kutatói életpálya népszerűsítésével a felsőoktatásban;
- középfokú szakképzés terén;
- az MTMI pályaaorientáció, ösztöndíj a felsőoktatásban, különös tekintettel a női hallgatókra.
- A lányok és nők szakképzésben és felsőoktatásba való érvényesülésének előmozdítása, a lemorzsolódásuk csökkentése speciális oktatásszervezési modellek kidolgozásával és alkalmazásával;
- felzárkózási és fejlesztési célú kurzusok megvalósításával;
- olyan programok kidolgozásával, amely révén nő a szakma és a diplomaszerzés esélye a lemorzsolódás kockázatával érintett nők számára;
- a “nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülők” (NEET) között magasabb a nők aránya, számukra szakképzést, illetve felsőfokú tanulmányokat előkészítő programok szervezésével, a programokon való részvételt elősegítő ösztönző rendszer kialakításával és működtetésével, specifikus (korai) pályaaorientációs, készségfejlesztő és kommunikációs programok megvalósításával, továbbá a gyermekneveléssel összeegyeztethető továbbtanulási formák támogatásával;
- nagyszabású digitális kompetenciafejlesztési program indításával nők részére.
- A nőpolitikai, a női szempontokat figyelembe vevő szaktudás fejlesztése szakértők képzésével, valamint a szaktudás elterjesztésével a közigazgatásban (pl. Probono képzések indításával).

3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése:

- A 6 év alatti gyermeket nevelő nők elhelyezkedésének támogatása az 1. fejezetben kitűzött célok mellett fiatal nőknek karrier tanácsadással, mentorhálózat kiépítésével;
- kisgyermekes anyáknak biztosított képzéssel, tanácsadással;
- bölcsődei ellátást biztosító intézmények kapacitásának további növelésével;
- a hátrányos helyzetű, szakmát még nem szerzett négy vagy több gyermekes édesanyák esetében a hosszú évek után a munkába történő visszatérés megkönnyítésére azon lehetőség kialakításával, hogy egészségügyi, szociális, gyermek-vagy idősgondozási területen segítő szakmába térhessenek vissza, amely az otthon megszerzett tudás elfogadottságát is erősítené (Nő az esély programhoz hasonló koncepció kidolgozása), amennyiben az eredeti munkahelyen történő foglalkoztatásra nincsen mód.
- A női vállalkozók támogatása felkaroló, foglalkoztatást javító (kompetenciafejlesztés, tréningek, kutatás, mentorprogram) és a források elérését biztosító intézkedésekkel;
- sikeres vállalkozó nők példájának bemutatásával.
- A nők és férfiak közötti bérkülönbségek okainak kutatásban való vizsgálatával a kihívások alátámasztásának fényében;
- a kutatás eredményeinek figyelembe vételével az indokolt, célértékekkel meghatározott intézkedések meghozatalával;
- a nők és férfiak nyugdíja közötti különbségek kutatásban való vizsgálatával.
- A nők speciális (különösen gyermekszülés és gyermeknevelés, családi állapot, gyermekszám, egészségi állapot, valamint beteg- és idősgondozás miatti) szegénységi kockázatának csökkentése (munkavállalás, társadalombiztosítás, munkanélküliség, az egészségügyi és a szociális ellátások, valamint a digitalizáció területén) nemekre bontott statisztikai adatgyűjtések és adat-kiértékelések elvégzésével, külön célzottan a speciális helyzetben lévő (egyszülős, fogyatékkal élő gyermeket nevelő, nagycsaládos, hátrányos helyzetű) csoportokra keresetszerkezeti felmérés, időmérleg adatok, háztartási szatellit számla módszereivel;
- kedvezményes oktatási lehetőségek biztosításával kismamák számára;
- a Család és Karrier Pontok hálózatának továbbfejlesztésével;
- a Családbarát Szülészeti és Családbarát Kórház pályázat további meghirdetésével, kibővítésével;
- a várandós anyák nagyobb mértékű támogatása érdekében a védőnői hálózat erősítése ösztönzők bevezetésével, béremeléssel, kiemelt jelentőséggel a hátrányos helyzetű településekre;
- a hátrányos helyzetű nők egészségtudatosságát növelő, a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvételt ösztönző programok kidolgozásával;
- ingyenes mentálhigiénés tanácsadással, pszichológusok biztosításával az Egészségfejlesztési Irodákban a hátrányos helyzetű nők számára;
- a szegénységben élők és a roma nők, mint aktív erőforrás beépítésével a munkaerőpiacra, figyelembe véve a korai iskolaelhagyást megelőző programok továbbfejlesztését, kiterjesztését;
- a hátrányos helyzetű édesanyák gyermeknevelési kompetenciáinak erősítése (az uniós források biztosítása esetén a Biztos Kezdet Gyerekházak hálózatának kibővítésével: legfeljebb 50 új Gyerekház létrehozásával);
- a szegénységben, illetve mélyszegénységben élő egyszülős családok számára rezsiköltségek támogatásával, illetve tanulmányi ösztöndíjak biztosításával az egyszülős gyermekek részére;
- idős hozzátartozó gondozását ellátó nők otthoni munkavégzésének elismerésével;

- digitalizáció adta támogatási lehetőségek speciális felmérésével és kamatoztatásával az adott élethelyzethez igazodva.

2.1 Kapcsolódás stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára:

- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6/A § (3) bekezdése alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29451.613358 - [foot49](#) a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el.
- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. § http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29451.613358 - [foot80](#)-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Bácsalmás közigazgatásilag közös hivatalt tart fenn Bácsszőlős, Csikéria és Mátételke településekkel. Bácsalmás biztosítja ezen településeken az aljegyzői feladatokat ellátó személyt, aki a településeken megosztva dolgozik. Bácsalmás a Kistérségi Társulás vezetőjeként működteti a járáshoz tartozó településeket ellátó orvosi ügyeleti rendszert valamint a közös hivatalhoz tartozó települések tekintetében az óvodákat. Mindezen együttműködések az esélyegyenlőséget hozzák el a kistépülésen élők részére, a szolgáltatásokhoz való minél könnyebb hozzáférés biztosítása érdekében.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,¹⁹ kutatások áttekintése, adatahiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adattípusokat a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének

¹⁹ Különösen az oktatási programok pedagógiai, gyermekvédelmi, ill. közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervei, és a szakképzési intézkedési terv.

szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban tartalmazza. A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011. évi népszámlálás adataiból indultunk ki. Az adatgyűjtés során a helyi intézményektől kaptuk a legaktuálisabb adatokat, illetve társhatóságok együttműködését kértük a teljes körűség érdekében.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleményesítő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét.”²⁰ A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedi egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81 § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.” Az Njt. 81 § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „d) a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”²¹

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	46,03	42,40

²⁰ Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsi határozat kivonata.

²¹ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

2017	45,48	37,82
2018	46,48	35,38
2019	46,44	30,63
2020	45,70	31,73
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

A társadalmi polarizáció, a gazdagok és szegények közötti jövedelemkülönbség, világméretben növekszik. Egyre nagyobb különbség tapasztalható az egyes társadalmi rétegek foglalkoztatási lehetőségeihez, erőforrásokhoz, egészségügyi ellátáshoz, kultúrához, oktatáshoz való hozzáférési esélyeiben.

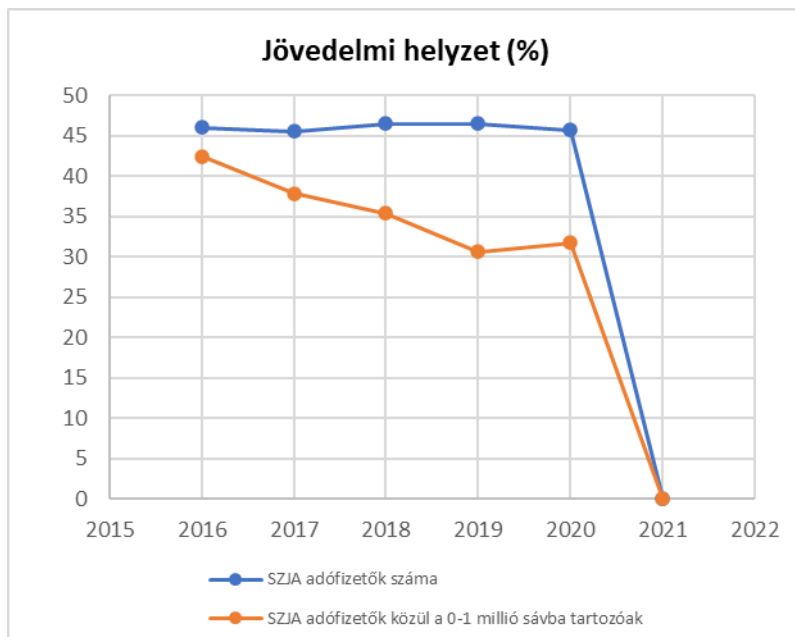
A világgazdaság folyamatosan növekszik, ugyanakkor ez a növekedés egyenlőtlen. Sok országban növekedési zavarok és egyensúlytalanságok tapasztalhatók. Ezek időnként regionális méreteket öltenek, pénzügyi és gazdasági válságokat okozva a világgazdaság egészében. A mezőgazdasági és ipari szektorokban a munkaerő-hatékonyság folyamatosan nő, a felszabaduló munkaerő-többséget azonban a szolgáltató szektor csak részben szívja fel; azaz a szükségletek kielégítésére szolgáló javakat és szolgáltatásokat egyre kevesebb emberi munkával termelik meg. Ez a folyamat azonban nem a munkaidő csökkenésének irányába hatott, hanem ellenkezőleg, a munkaidő növekedését és a munkaerő további leépítését ösztönözte.

E globális tendenciák azt jelzik, hogy a társadalmak jelenlegi együttes fejlődési modelljei hosszú távon fenntarthatatlanok. (I. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia)

A szegénység tehát számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	4,31	3,90	4,11%
2017	3,67	3,77	3,72%
2018	3,01	3,58	3,30%
2019	3,13	4,01	3,57%
2020	4,01	5,17	4,59%
2021	3,91	4,02	3,97%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	34,07	48,39
2017	42,68	54,29
2018	37,06	52,83
2019	41,72	60,32
2020	52,88	59,41
2021	52,47	60,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	182	5	2,75%	61	33,52%	116	63,74%
2017	164	4	2,44%	59	35,98%	101	61,59%
2018	143	5	3,50%	50	34,97%	88	61,54%
2019	151	3	1,99%	63	41,72%	85	56,29%
2020	191	2	1,05%	69	36,13%	120	62,83%
2021	162	2	1,23%	59	36,42%	101	62,35%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	182	164	143	151	191	162
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	10,00	10,00	10,00	9,00	17,00	11,00
	%	5,49%	6,10%	6,99%	5,96%	8,90%	6,79%
21-25 év (TS 038)	Fő	27,00	22,00	18,00	14,00	16,00	16,00
	%	14,84%	13,41%	12,59%	9,27%	8,38%	9,88%
26-30 év (TS 039)	Fő	16,00	18,00	10,00	14,00	19,00	10,00
	%	8,79%	10,98%	6,99%	9,27%	9,95%	6,17%
31-35 év (TS 040)	Fő	13,00	7,00	14,00	15,00	23,00	21,00
	%	7,14%	4,27%	9,79%	9,93%	12,04%	12,96%
36-40 év (TS 041)	Fő	19,00	15,00	10,00	16,00	17,00	12,00
	%	10,44%	9,15%	6,99%	10,60%	8,90%	7,41%
41-45 év (TS 042)	Fő	17,00	11,00	13,00	13,00	17,00	16,00
	%	9,34%	6,71%	9,09%	8,61%	8,90%	9,88%
46-50 év (TS 043)	Fő	21,00	15,00	13,00	14,00	8,00	14,00
	%	11,54%	9,15%	9,09%	9,27%	4,19%	8,64%
51-55 év (TS 044)	Fő	21,00	14,00	11,00	14,00	20,00	14,00
	%	11,54%	8,54%	7,69%	9,27%	10,47%	8,64%
56-60 év (TS 045)	Fő	17,00	28,00	19,00	14,00	25,00	21,00
	%	9,34%	17,07%	13,29%	9,27%	13,09%	12,96%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	21,00	24,00	25,00	28,00	29,00	27,00
	%	11,54%	14,63%	17,48%	18,54%	15,18%	16,67%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

A foglalkoztatással kapcsolatos adatokból általában kitűnik, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők aránya magasabb a munkanélküliek körében, de Bácsalmás települését tekintve láthatjuk, hogy a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezők aránya is 65-70% között mozog, tehát a szakképzett munkaerőnek is komoly problémát jelent elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

A munkaerő-piaci helyzet súlyosságát nemcsak a munkanélküliek magas száma, hanem az is jelzi, hogy az érintettek többsége hosszú ideig marad munka nélkül. A tartós munkanélküliek többsége esetében nagyon kevés az esély, az önálló (támogatás nélküli) elhelyezkedésre. Jellemző és figyelmeztető adat, hogy a munkanélkülivé válók többsége már nem először kerül a nyilvántartásba, tehát visszatérő. Kialakult egy réteg, amely ha talál is munkát, akkor is csak rövid ideig tudja megtartani állását. Az életkor növekedésével nő a tartós munkanélküliség valószínűsége. Az elhelyezkedés szempontjából a leginkább veszélyeztetettek az 50 év felettiek.

A településen az elmúlt években nem folyt általános iskolai és középfokú iskolai felnőttoktatás és nem is vett senki részt általános iskolai felnőttoktatásban.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	182	164	143	151	191	162
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	10,00	10,00	10,00	9,00	17,00	11,00
	%	5,49%	6,10%	6,99%	5,96%	8,90%	6,79%
21-25 év (TS 038)	Fő	27,00	22,00	18,00	14,00	16,00	16,00
	%	14,84%	13,41%	12,59%	9,27%	8,38%	9,88%
26-30 év (TS 039)	Fő	16,00	18,00	10,00	14,00	19,00	10,00
	%	8,79%	10,98%	6,99%	9,27%	9,95%	6,17%
31-35 év (TS 040)	Fő	13,00	7,00	14,00	15,00	23,00	21,00
	%	7,14%	4,27%	9,79%	9,93%	12,04%	12,96%
36-40 év (TS 041)	Fő	19,00	15,00	10,00	16,00	17,00	12,00
	%	10,44%	9,15%	6,99%	10,60%	8,90%	7,41%
41-45 év (TS 042)	Fő	17,00	11,00	13,00	13,00	17,00	16,00
	%	9,34%	6,71%	9,09%	8,61%	8,90%	9,88%
46-50 év (TS 043)	Fő	21,00	15,00	13,00	14,00	8,00	14,00
	%	11,54%	9,15%	9,09%	9,27%	4,19%	8,64%
51-55 év (TS 044)	Fő	21,00	14,00	11,00	14,00	20,00	14,00
	%	11,54%	8,54%	7,69%	9,27%	10,47%	8,64%
56-60 év (TS 045)	Fő	17,00	28,00	19,00	14,00	25,00	21,00
	%	9,34%	17,07%	13,29%	9,27%	13,09%	12,96%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	21,00	24,00	25,00	28,00	29,00	27,00
	%	11,54%	14,63%	17,48%	18,54%	15,18%	16,67%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékkeremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységnyhító funkcióban ragadható meg.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	323	261
2017	277	211
2018	216	158

2019	195	122
2020	182	102
2021	133	95

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalászási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	182	22
2017	164	17
2018	143	13
2019	151	8
2020	191	12
2021	162	7

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;
- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A **segélyezési rendszer átalakítása** során egységessé válik a szétaprózódott szociális segélyezési rendszer. **2015. március 1-jétől az átalakítást követően az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai és a felelősségi körök egyértelműen elválnak**, a segélyezési rendszer átláthatóbbá válik, amely így megfelelőbben reagál a helyi, térségi problémákra, valamint jobb lefedettséget biztosít a helyben lakó rászorultak számára. Az állami felelősségi körben kötelezően biztosítandó ellátások szabályait továbbra is a szociális törvény tartalmazza. Ezen ellátások megállapítása és folyósítása egységesen járási hatáskörbe kerül, finanszírozásuk teljes mértékben a központi költségvetésből történik. A kötelezően biztosítandó ellátások járási szintre emelésével elősegíthető az **országosan egységes**

jogalkalmazási és segélyezési gyakorlat. Az önkormányzatok által biztosítandó ellátások jogosultsági feltételeit, összegét az önkormányzatok állapítják meg, ezáltal az önkormányzatok lehetősége nő a helyi közösség szociális biztonságának erősítésére, a szociális segélyek megfelelő biztosítására. Az ellátások finanszírozását az önkormányzatok elsősorban saját adóbevételeiből teremthetik meg, emellett a központi költségvetés továbbra is támogatja az alacsony adóerő-képességű települések szociális feladatainak ellátását. A finanszírozási rendszer kiemelten támogatja a forráshiányban szenvedő településeket azáltal, hogy a központi forrást közöttük az adóerő-képességük szerint sávosan osztja el, több forrást biztosítva az alacsony adóerő-képességű önkormányzatok számára. Azoknak az önkormányzatoknak, amelyek a rászorulókat ellátását az adóerő-képesség alapján biztosított forrás felhasználásával sem tudják megfelelően biztosítani, pályázati úton lehetőségük lesz rendkívüli támogatást igényelni.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	182	4,43%	48	26,37%
2017	164	3,97%	41	25,00%
2018	143	3,52%	41	28,67%
2019	151	3,70%	49	32,45%
2020	191	4,74%	57	29,84%
2021	162	4,15%	55	33,95%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	47	25,82%	n.a.	-	95	52,20%
2017	36	21,95%	52	31,41%	77	46,95%
2018	32	22,38%	43	30,15%	73	51,05%
2019	28	18,54%	33	22,16%	77	50,99%
2020	30	15,71%	37	19,23%	87	45,55%
2021	34	20,99%	n.a.	-	89	54,94%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	17
2018	16
2019	20
2020	20
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	3133	0	0,00	28,28	87,26	88,80
2017	3132	0	0,00	28,26	88,83	93,26
2018	3132	0	0,00	28,26	86,88	93,36
2019	3132	0	0,00	28,26	86,94	93,36
2020	3132	0	0,00	28,26	86,94	89,11
2021	3132	1	0,32	28,22	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A munkaerő-piaci helyzet súlyosságát nemcsak a munkanélküliek magas száma, hanem az is az elvándorlás és az előregedés és a halálozások miatt a településen nő az elhagyatott, előregedett, elértéktelenedett házak száma, fenntartásukról senki sem gondoskodik, állapotuk hirtelen csökken, tulajdoni viszonyuk gyakran tisztázatlan. Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok

számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Bérlakás-állomány:

Önkormányzatunk összesen 32 önkormányzati bérlakással rendelkezik, amelyek közül három lakás szociális jelleggel bérbeadható lakásnak, míg a többi lakás költségelven bérbeadható lakásnak minősül. A három szociális lakás közül két lakás komfort nélküli, míg egy lakás komfortos kategóriájú. Szükséglakással az önkormányzat nem rendelkezik. Az önkormányzati lakáshoz jutás mind a szociális jelleggel bérbeadható, mind a költségelven alapuló lakások esetén minden esetben pályázati formában történik. A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások hiánya miatt mindenképpen kívánatos lenne a önkormányzat szociális bérlakásai számának emelése.

b) szociális lakhatás

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

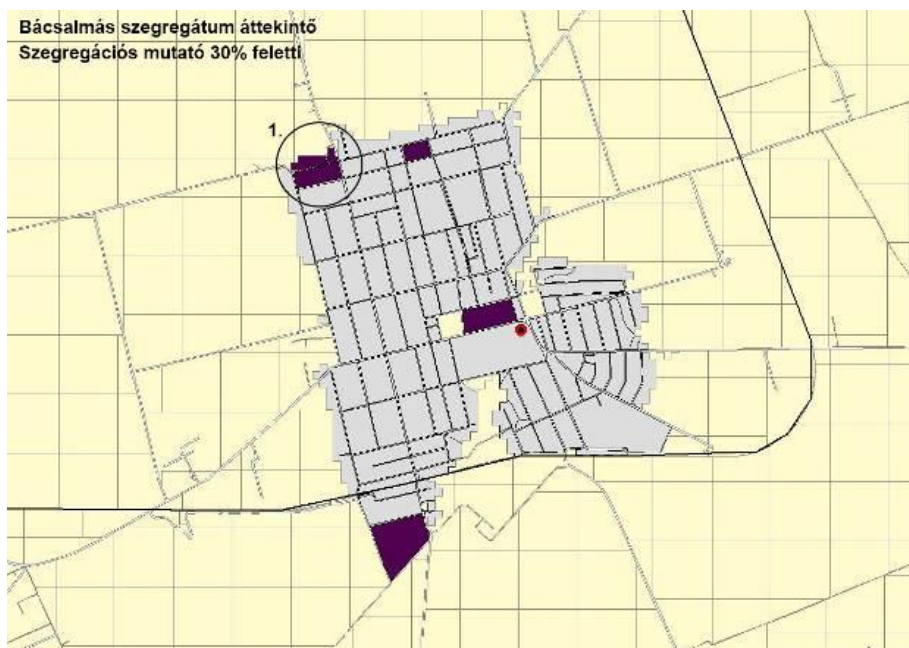
e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	0
2018	n.a.	13
2019	n.a.	5
2020	n.a.	5
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Bácsalmáson az alacsony státuszú lakosság aránya az aktív korú népességben belül 12,8%. Ez 493 aktív korú embert jelent. Az alacsony státuszú lakosság 70%-a a 2. városrészben lakik. A lakónépesség arányánál magasabb százalékponttal itt és a külterületeken él ezen lakosság. A KSH egy szegregátumot és két veszélyeztetett területet határolt le. A szegregátum a 2. városrészben, a veszélyeztetett területek a külterületeken találhatók. Az önkormányzat adatai megerősítik a lehatárolás pontosságát, más terület sem szegregátumnak, sem szegregációval veszélyeztetett területnek nem minősíthető.

Bácsalmás szegregátumot (a térképen bekarikázva) jelző térképe. Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH

A legkedvezőtlenebb mutatókkal a két külterületi szegregációval veszélyeztetett terület rendelkezik. A városközponttól és így a fontosabb szolgáltatásoktól való jelentősebb távolsága miatt is erősen szegregálódott. A lakóházak állapota rossz, a szociális és foglalkoztatási mutatók kedvezőtlenek. A házak átlagéletkora magas, illetve sok a rossz, leromlott állagú ingatlan.

Bácsalmás város KSH által kijelölt és a város által jóváhagyott szegregátumainak státusza – a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztat ottság)	Lakáshely zet	Épített környezet / Közterüle tek minősége	Szolgáltatáso khoz (közintézmén yi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregá ció	Eddigi beavatkozá sok nyomán bekövetkez ett változások
Szegr gátum 1.	A lakónépessé g száma 157 fő. A 0-14 évesek aránya 33, a 60 év felettieké 13%. Az alacsony státuszú lakosoké 46%.	A rendszeres munkajöved elemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 71,4%.	Az alacsony komfortfo kozatú lakások aránya 52, az egyszobás lakásoké 4%.	Az infrastruk túra rendelkez ésre áll.	A területen kizárólag lakóházak találhatóak. A városközpont mintegy 1,5 km-re található.	A területe n nem magas a roma lakosság aránya.	Érdemi változás nem történt.
Szegr gátum	A lakónépessé g száma 82	A rendszeres munkajöved elemmel	Az alacsony komfortfo	Az infrastruk túra	A szegregátum ban kizárólag	A területe n nem	Érdemi változás nem

2. (Általános)	fő. A 0-14 évesek aránya 12, a 60 év felettieké 32%. Az alacsony státuszú lakosoké 33%.	nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 76,1%.	kozatú lakások aránya 69, az egyszobás lakásoké 20%.	kiépítettsége hiányos.	lakóházak vannak. A szolgáltatások igénybevétele a távolság miatt gondot okoz.	magas a roma lakosság aránya.	történt.
Szegregátum 3. (Ószőlők)	A lakónépesség száma 61 fő. A 0-14 évesek aránya 15, a 60 év felettieké 33%. Az alacsony státuszú lakosoké 31%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 69%.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 61,5%. Az egyszobás lakások aránya 4%.	Az infrastruktúra kiépítettsége hiányos.	A szegregátumban kizárólag lakóházak vannak. A szolgáltatások igénybevétele a távolság miatt gondot okoz.	A területén nem magas a roma lakosság aránya.	Érdemi változás nem történt.

A 2009-ben elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése óta érdemi változás nem történt a szegregátumok infrastrukturális ellátottságában. A szociális és foglalkoztatási mutatók tekintetében nem áll rendelkezésre összehasonlítható adatsor.

A 13. számú táblázat tartalmazza azon beavatkozásokat, amelyek az integráció érdekében megvalósultak a 2009-es IVS elkészítése óta. A szegregáció oldása és a szegregátumok lakhatási, infrastrukturális helyzetében nem történt jelentős változás, a lakosság száma nem csökkent a területeken. Ilyen jellegű beavatkozásokat nem is terveztek korábban. Az IVS horizontális, általános anti-szegregációs beavatkozások tervezését tartalmazta.

Anti-szegregációs intézkedési terv

Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcéllok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez	

Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. Oktatási integráció biztosítása	Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése A lemorzsolódás csökkentése
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Új szociális szolgáltatások biztosítása Egészségmagatartás befolyásolása az Egészségfejlesztési Irodán keresztül, a szakrendelések számának növelése

A szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentsük. Emellett, hogy a területek rehabilitációjával megteremtsük az elérhető lakókörnyezetet.

Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2	Szegregátum 3
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében	X	X	X
A lakókörnyezet rehabilitációja	X	X	X
A szegregátumban élők számának csökkentése, a szegregáció oldása szociális bérlakásokkal	X	X	X
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórákkal	X	X	X
A hiányzó infrastruktúra kiépítése		X	X

Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása, Bácsalmás számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését.

Emellett az önkormányzat a Bácsalmási Roma Nemzetiségi Önkormányzattal közösen Anti-diszkriminációs jelzőrendszert működtet annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők a szerint, hogy az adott beavatkozás „kemény” (alapvetően fizikai jellemzők szerint mérhető, pl. infrastrukturális) vagy „puha” (alapvetően humán tényezőkre irányuló) jellegű-e. Általában elmondható, hogy önmagában a kemény, illetve a puha beavatkozás ritkán vezet eredményre, hatásos és maradandó eredmény ezek optimális kombinációjával érhető el. Ennek megfelelően a város által alkalmazott intézkedések tartalmazznak kemény és puha elemeket egyaránt.

A városvezetés meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Ugyanakkor már az óvodába lépés előtt szükségesek olyan fejlesztések, melyek a korai fejlesztés és egyéb szociális szolgáltatások körébe tartoznak. Ennek érdekében Biztos Kezdet Gyerekházat alakít ki és a szolgáltatást működteti.

A devianciák kiszűrése, a megfelelő fejlődés és a sikeres felnőtté válás érdekében létre kell hozni egy szakmaközi hálózatot, amely a rendszeresen megtartott szakmai műhelyek keretében összehangoltabb, eredményesebb és hatékonyabb szolgáltatásokat tud biztosítani, a szükséges jelzőrendszer kialakításával. A hálózatban az alábbi szakterületek képviselői kerülnek meghívásra: közoktatási intézmények munkatársai, egészségügyi intézmények, szociális és családsegítő munkatársak, igazgatási és foglalkoztatási intézmények munkatársai.

Nyári napközit biztosítunk, nyári étkeztetéssel, a hátrányos helyzetű tanulók részére.

A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése. Új gyakorlatok, lehetőségek megismerésére és újfajta tevékenységek bevezetésére van szükség. Emellett rendkívül fontos, hogy a segítő szakemberek számára támogatást nyújtsunk a segítő munka során jelentkező testi, szellemi, érzelmi kimerülés megelőzése érdekében, a családsegítő munka fejlesztésében. Mindezek mellett rendkívül fontos, hogy a szociális szakemberek rendkívül leterheltek, ezért a szociális intézmény családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó részlegét 1-1 fővel szükséges növelni.

Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezmények biztosítunk.

Az alacsony státuszú lakosok részére felnőttképzést szervezünk a tervezett gazdaságfejlesztési projektjeinkhez kapcsolódóan.

Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	Jegyző, együttműködve a RNÖ elnökével	Nem releváns	2022-
2. Oktatási integráció	Nyári napközi biztosítása	Polgármester	Saját forrás	2022
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások	Polgármester	Saját forrás	2022

helyzetének javítása	adókedvezményben részesítése			
	Felnőttképzés a tervezett gazdaságfejlesztési projektekhez kapcsolódóan	Polgármester	Saját forrás	2022
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház működtetése	Polgármester	Hazai forrás	2022
	Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Jegyző	Nem releváns	2022
	Szociális szakemberek képzése	szociális intézmény vezetője	Saját forrás	2022

Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A Bácsalmáson található szegregált területek mindegyike városszerkezetileg is szegregált területen helyezkedik el: a szegregátum a város szélén, a veszélyeztetett területek pedig a külterületeken találhatóak. A külterületeken szükséges a hiányzó infrastruktúrák kiépítése. Mindhárom területen vannak az életveszélyes állapothoz közeli ingatlanok. Ezek bontásával, a családok integrált környezetben található bérlakásokban történő elhelyezésével és családsegítők általi mentorálással segíteni kell ezen családok lakhatását.

A közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról.

Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegr. 2., 3.	Hiányzó infrastruktúra kiépítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2022-
Szegr. 1., 2., 3.	Az életveszélyes, leromlott állagú épületek lebontása, a családok bérlakásokban történő elhelyezése	A szegregáció oldása	polgármester	Saját forrás	2022-
Szegr. 1., 2., 3.	Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	A szegregáció oldása	polgármester	Saját forrás	2022-
Szegr. 1., 2., 3.	A bérlakásokba költöző családok	A szegregáció oldása	polgármester	Saját forrás	2022-

	támogatása szociális mentorokkal				
Szeqr. 1., 2., 3.	Kártyás mérőórak elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	szociális intézmény vezetője	Saját forrás	2022-

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között.”²²

állapotának javítása, az egészségben eltöltött életek növelése, a területi egészség-egyenlőtlenségek csökkentése, valamint az egészségügy működési hatékonyságának és a **megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása**. Az Eurostat adatai alapján 2004. és 2012. között nőtt a születéskor várható élettartam. A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében több, nemzetközi szinten is elismert kormányzati intézkedés született. A fontosabbak között említhetjük a **népegészségügyi termékadó bevezetését**, a **nemdohányzók védelméről szóló törvény** szigorítását, az élelmiszerekben lévő **transz-zsírsavak megengedhető legnagyobb mennyiségét**, valamint a **közétkeztetésre vonatkozó szigorúbb táplálkozás-egészségügyi előírásokat érintő szabályozást**. A Kormány elkötelezett az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi fókuszú átalakításában. Az egészségügyi alapellátási rendszer új alapokra helyezése jelenleg folyamatban van. Cél egyrészt **vonzóvá tenni az orvosok számára a háziiorvosi pályát**, másrészt megerősíteni ezen ellátási formát oly módon, hogy az alapellátási kompetencia keretein belül a háziorvosok minél szélesebb körben képesek legyenek ellátást nyújtani a betegek számára, tehermentesítve ez által a járó- és fekvőbeteg ellátást. A háziiorvosi alapellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése céljából a **leghátrányosabb helyzetű kistérségek településeire kiterjedő ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi szolgálatokat** már jelenleg is 50 %-kal magasabb fix összegű díjazás illeti meg, illetve az ún. **Praxis programok**, a praxisváltás program, valamint a háziorvosok számára nyújtott letelepedési támogatás eredményeként számottevően javult az addig betöltetlen praxisokban az ellátás. A háziiorvosi alapellátást és a „kapuőr” funkciót számos intézkedés segíti, így a **teljesítmény alapú finanszírozás bevezetése**, a prevenció erősítését célzó egészségfejlesztő irodák (EFI) létrehozása. 2013 ősze óta 61 **egészségfejlesztési iroda** jött létre (ebből 20 a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, és 41 olyan régiókban, ahol az egy főre jutó GDP kevesebb az EU-25 átlagának 75%-ánál). Bácsalmáson működik Egészségfejlesztési Iroda, mely járási szintű ellátottsággal bír. A hatékonyság növelése folyamatosan jelen lévő, kiemelt prioritása az egészségpolitikának, ami az ellátórendszer strukturális átalakításában és a gyógyszerügy területén (**generikus árverseny támogatása, hatóanyag felírás meghatározott körben**) egyaránt érvényesül. A járó beteg szakellátás folyó finanszírozási arányához képest több fejlesztési forráshoz jutott, valamint hangsúlyosabban jelennek meg az intézményrendszer egészét érintő hatékonyságjavító fejlesztések, melyeknek hatása a beruházások (**egészségpólusok és onkológiai centrumok fejlesztése**, intézményi funkcióváltások, párhuzamos kapacitások megszüntetése, korszerű diagnosztika fejlesztése) befejezését követően lesz érzékelhető. Az egészségügyi szakellátás finanszírozási rendszerének átalakítása jelenleg folyik. Ennek célja egy fenntartható, költségvetési egyensúlyi állapotot tükröző, jól működő intézményrendszer. **Az**

²² Bővebben lásd: KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészség-egyenlőtlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő hozzáférést gátló „hálapénz” gyakorlatának felszámolásában is fontos mérföldkőnek számítanak ezek az intézkedések.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	3	2	2	n.a.	n.a.
2017	0	3	2	2	284	50,41
2018	0	3	2	2	266	51,61
2019	0	3	2	2	280	32,31
2020	0	3	2	2	270	29,58
2021	0	3	2	2	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a települési önkormányzati feladatok tekintetében az egészségügyi alapellátás két gyermek háziorvosi, három felnőtt háziorvosi, két fogorvosi és négy védőnői körzet, valamint az orvosi ügyelet működtetése keretében megfelelően biztosított. Városunk rendelkezik továbbá két gyógyszertárral is. Az orvosok tevékenységüket vállalkozás keretében látják el, a szolgáltatáshoz való hozzáférés minden hétköznap megoldott. Az ügyelet ellátása önálló, összevont ügyelet keretében történik, hét közben két munkanapon a helyi és térségi háziorvosok biztosítják az orvosi ügyeleti feladatok ellátását. Az ügyelethez kapcsolódó ápolói, illetve a gépkocsivezetői feladatokat a kistérségi társulás (mely 8 település önkormányzatának társulása) munkavállalóival biztosítja. A család- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását négy fő védőnő látja el.

A háziorvosok tájékoztatása szerint városunk lakossága körében az ún. belgyógyászati megbetegedések (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, cukorbetegség) és a mozgásszervi megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban. A gyermekek esetében továbbra is a légzőszervei megbetegedések, valamint az emésztőrendszeri megbetegedések a legjellemzőbbek. A szakmai tapasztalatok szerint a mélyszegénységben élő családok gyermekeinek különleges egészségügyi problémáit az alábbiak jellemzik:

- magas számú 18 év alatti terhesség, és ebből adódóan veszélyeztetett újszülöttek,
- csecsemők alultápláltsága,
- gyakori asztmás megbetegedések,
- élvezeti szerek gyermekkorban elkezdett használata (dohányzás, energiatital- és alkoholfogyasztás, kábítószerfogyasztás),
- magas számban előforduló tetvesség és rühesség – hetekig, hónapokig elhúzódó kezeletlenség,
- gyakori hasmenéses, hányásos panaszok.

Bácsalmáson a Besz Kft. üzemeltetésében a régi SZTK épületében (19. ábra) járóbeteg szakellátás, és szakrendelések folynak.

Szakrendelések: Belgyógyászat /általános és diabetológia/, Sebészet, Szülészeti-nőgyógyászat, Laboratórium, Röntgen- és Ultrahang, Urológia, Bőrgyógyászat, Ideggyógyászat és stroke, Fül-orr-gégészeti, Rheumatológia, Orthopaedia, Szemészet, Tüdőgyógyászat, Fizikoterápia, Osteoporosis, Gyógytorna.

A területi fekvőbeteg ellátásért a Bajai Szent Rókus Kórház a felelős.

A Család – és gyermekjóléti szolgálat, valamint a Család és – gyermekjóléti központ az Alapszolgáltatási Központban elérhető és biztosított.

A népesség egészségügyi helyzetére jellemző, hogy egyes népbetegségek, mint a magas vérnyomás, a szív- és érrendszeri elváltozások a népesség közel negyedét érinti. Az emésztőszervi és az anyagcsere betegségek aránya is magas. A háziorvosi egészségügyi statisztikák alapján

megállapítható, hogy az ún. belgyógyászati megbetegedések fordulnak elő leggyakrabban (magas vérnyomás, különböző szívbetegségek, anyagcsere-kórképek, cukorbetegség, rosszindulatú daganatok). A gyermekek esetében továbbra is az asztma, az általános immunrendszer elváltozásai, a bőr speciális immunrendszerének gyulladásos állapota, valamint a táplálkozási és anyagcsere megbetegedések a legjellemzőbbek.

Alakosság az alap egészségügyi és szociális közszolgáltatások többségét helyben eléri. Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja, megjelenő lakossági igények alapján önként vállalt feladatokkal egészíti ki az ellátó rendszerét.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. Az elsődleges prevenció tevékenységet leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a házi gyermekorvosi ellátás biztosítja. Az iskola-egészségügyi feladatok keretében a fogorvosok fogászati szűrést végeznek az általános iskolával történt megállapodás alapján. Az iskola-fogászati rendelésen szinte minden tanuló megjelenik szűrővizsgálaton. Fő intézménye az egészségfejlesztésnek a Bácsalmási Egészségfejlesztési Iroda, melynek kötelező feladatait a Nemzeti Népegészségügyi Központ határozza meg. Tapasztalataink szerint a mélyszegénységben élők és a romák nagy része az ingyenes egészségügyi ellátást – főleg az egészségügyi szakellátásokat - sokkal ritkábban veszik igénybe. Ennek egyik oka a pénzhiány, míg másik oka az egészségtudatos gondolkodás hiánya.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Baján biztosított az egyszerűbb rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés – gyógytornászok által. A fejlesztő ellátáshoz való hozzáférés elérhetőségét a támogató szolgáltatás biztosításával segítjük elő a rászorultak részére.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat a saját konyhái útján biztosítja a közétkeztetést a köznevelési intézményeiben, valamint a szociális intézményében. A közétkeztetés területén egyre nagyobb figyelmet kap az egészséges táplálkozás szempontjainak minél szélesebb körben történő megjelenítése. Ezt segíti elő, hogy a 2012. évtől a Start munkaprogram fenntartásából adódóan a helyben termelt élelmiszerek döntő többsége az intézményeket ellátó konyhákra kerül, és így szinte egész évben lehetőség van friss zöldségek és gyümölcsök biztosítására.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A település lakosságának, mint általában mindenkinek, fontos az egészségi állapota. Az emberek többsége tisztában van a sport, az életvitel és az egészség kapcsolatával, ennek ellenére egészségük megőrzése érdekében nem, vagy csak keveset sportolnak, változtatnak életmódjukon. A rendszeres testmozgás, kedvezően hat az életminőségre, jótékony hatása van a testsúly problémák kezelésében, az érrendszeri betegségek kezelésében, a pszichikai állapot javításában, és ezen keresztül a szenvedélybetegségek (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás) és a pszichoszomatikus betegségek megelőzésében, továbbá a gerinc- és ízületi betegségek, valamint a csontritkulás megelőzésében és gyógyításában is.

Mivel Bácsalmás a 33 leghátrányosabb kistérség egyikében található, az itt élő hátrányos helyzetű lakosság körében magas azon emberek száma, akik különböző fent említett betegségek valamelyikével, főként szenvedélybetegségekkel küzdenek.

A településen elsősorban is a gyerekeknek biztosítanak széleskörű sportolási lehetőséget, de ezen kívül a felnőttek is űzhetnek különböző sportokat..

Ilyen lehetőségek a következők:

Futball , kézilabda,úszás,testépítés (Petőfi Városi Sportegyesület,)

Kyokushin Karate (Bácsalmási Küzdősport Egyesület)

Judo, Asztalitenisz (Bácsalmás Sprint SE)
Teremfoci, Paint Ball (Határőr Sportegyesület)
Testépítés (Művelődési és Szabadidő Központ)
Úszás (Tanuszoda)

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális alapellátásokat a Bácsalmás Város Önkormányzatának 100%-os tulajdonában lévő Alapszolgáltatási Központ nyújtja, A szociális ellátások és a szolgáltatások szinte teljes mértékben lefedik a helyi szociális szükségleteket, kivéve a családi napközi biztosítására vonatkozó részét. Az intézményben a következő feladatokat látja el: szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása, támogató szolgálat, tanyagondnoki szolgálat, a család - és gyermekjóléti szolgálat, család - és gyermekjóléti központ.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A települési ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújt folyamatos és megbízható módon. Az ellátórendszer hatásosságát és hatékonyságát eredményezi az is, hogy az egészségügyi, az oktatási- közművelődési-, sport- és a foglalkoztatási intézmények, szervezetek a szakmai programjuk megvalósítása során együttműködnek.

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt panasz soha nem érkezett.

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése kötelezi az önkormányzatot közszolgáltatásai nyújtása esetén.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Magyarországon a közművelődés és kultúra évek óta finanszírozási gondokkal küzd, emiatt a művelődési központok, könyvtárak egyre nehezebb körülmények között tudnak működni. Az intézmények működésének racionalizálása elkerülhetetlen feladata az intézményfenntartó önkormányzatnak. A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. A művelődésre, kapcsolódásra a települési rendezvények, a kulturális központ és a könyvtár ad lehetőséget. A település lakossága életminőségének javítását úgy lehet a lehető legteljesebben biztosítani, ha tevékenységeink során a gazdaság, a társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. Ezért törekednünk kell a közösségi élet minél sokrétűbbé tételére, a közösségi életbe be kell vonni az önkormányzati intézményeket, a munkahelyeket, a lakóközösségeket, az egyházat és a civil szervezeteket.

A kultúra és közművelődés megőrzésének és továbbadásának helyszínei:

1. Általános iskolák
2. Gimnázium
4. Siskovics Kúria
5. Tájház
6. Művelődési Ház
7. Könyvtár
8. Képfestő
8. Idősek otthona
9. Fészekház

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
3	igen	7 604	5

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind a magánemberekben, mind a településen működő gazdasági szervezetekben jelen van, amely jellemzően felajánlások

formájában nyilvánul meg. Az Alapszolgáltatási központ és a Gyermekjóléti szolgálat központi szerepet tölt be a különböző ételmiszer segélyek és adományok gyűjtése és szétosztása területén. Napjainkban egyre inkább középpontba kerül az önkéntes munka, mint a szolidaritás és a megkülönböztetés-mentesség kifejeződésének egyik legfontosabb formája. Az önkéntesség jelentősége kettős: egyrészt hozzájárul a társadalom kohéziójához, másrészt magukat az önkénteseket is segíti készségeik fejlesztésében és személyes fejlődésükben. Az Önkéntes programok egyrészt lehetőséget nyújtanak arra, hogy az önkéntesek tudást, tapasztalatot szerezzenek a programban vállalt tevékenységi területeken - oktatás és a szociális ellátás témakörében-, másrészt hozzájárulnak a hazai önkéntesség kultúrájának elterjesztéséhez is.

Az Önkéntes Pont feladatai:

- önkéntesség népszerűsítése;
- információszolgáltatás, tájékoztatás, tanácsadás potenciális önkéntesek és fogadószervezetek felé;
- önkéntesek toborzása, felkészítése, és közvetítése;
- potenciális fogadószervezetek felkutatása és felkészítése önkéntesek fogadására, műhelymunka;
- önkéntesek koncentrált mozgósítása egy-egy kezdeményezés, programelem kapcsán.

A helyi kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezése, a humán szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti ellátások, a település üzemeltetési feladatai, a közterületek tisztántartása biztosított. Az állampolgárok számára elérhetőek, megfelelő színvonalon működnek és minden jogos igényt kielégítenek. Az egyes feladatok ellátása során együttműködik nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal és egyéb szervezetekkel. A közszolgáltatások esetében folyamatos cél az ellátás minőségének további javítása, a szolgáltatási biztonság megerősítése, illetve fenntartása, az érintett szolgáltatások megfizethetősége, egyben a közszolgáltatások fenntartása.

Az állampolgárok életminősége az élhető mindennap alapfeltételeit tartalmazza, ide tartoznak a fizikai környezettel kapcsolatos tényezők és az ún. humánszolgáltatások a gyermekjóléti, a szociális, egészségügyi, óvodák, közművelődési, sport egyéb szabadidős tevékenységek. Alapvető cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése, fenntartása.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A civil társadalom erős Bácsalmáson, a település nagyságához mérten sok civil szerveződés jelenik meg a városban. Több nemzetiség is jelen van, legnagyobb arányt a német nemzetiség jelenti, a három legnagyobb nemzetiségi csoport (német, horvát, roma) önkormányzattal is rendelkezik. A legnagyobb növekedés a roma nemzetiség esetében figyelhető meg. A civil szervezetek között is megjelennek a nagyobb nemzetiségek képviselői, elsősorban a hagyományok, a nyelvi és kulturális értékek őrzése céljából.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi önkormányzat együttműködési megállapodás keretében biztosítja a Bácsalmási Roma Nemzetiségi Önkormányzat működési feltételeit. Az együttműködési megállapodás részletesen tartalmazza azokat a feladatokat és együttműködési lehetőségeket, amelyek eredményesen segítik a jogszabályokból adódó kötelezettségek teljesítését és a közösen megfogalmazott célok megvalósítását.

Az együttműködés főbb területei:

- A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat számára havonta igény szerint, de legalább 16 órában az önkormányzati feladat ellátásához, működéséhez szükséges tárgyi, technikai eszközökkel felszerelt helyiség ingyenes használatát biztosítja. Biztosítja továbbá – kapcsolt munkakörben - az adminisztrációs tevékenységek ellátásához szükséges munkatársakat.
- A helyi önkormányzat – lehetőségei és költségvetési helyzetének figyelembe vétele mellett – a nemzetiségi önkormányzattal történt előzetes egyeztetést követően, az adott évi költségvetési rendeletében egyes feladatellátáshoz pénzügyi támogatást biztosít.
- A helyi önkormányzat a pályázati referensen keresztül segíti a nemzetiségi önkormányzat pályázati lehetőségeinek a feltárását és azok elkészítését.
- A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat testületi munkán kívüli – elsősorban közösségi és kulturális - feladatellátásához – térítésmentesen külön helyiséget biztosít a Kulturális Központban.

A helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat kiemelt céljának tekinti, hogy a roma gyerekek számára olyan szabadidős tevékenységek biztosítson, amelyeken keresztül erősödik a szocializációs fejlődésük, készség- és képességfejlesztésük, valamint tanulmányi eredményük. Cél továbbá, hogy a településen rendezett kulturális programok kínálatában megjelenjenek a roma kisebbségi kultúrát, mint értéket bemutató elemek. Az NRÖ tagjai kapcsolatot tartanak fenn a cigányság és minden, az életükre hatást gyakorló szervezet között: óvoda, iskola, gyermekjóléti szolgálat, önkormányzat stb. Szükség esetén segítik a kommunikációt és a roma emberek érdekképviselését. Fontos feladatuknak érzik a cigányság hagyományának, kultúrájának ápolását.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Alacsony iskolázottság	- Képzések, releváns, használható szakképesítésekhez, szakmákhoz, jogosítványokhoz és más, főként az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez hozzásegítő tudáshoz való segítés - Általános iskolai felzárkóztatás felnőtteknek
- Magas munkanélküliségi adatok Kevés munkalehetőség	- Munkahelyteremtés - Közfoglalkoztatás folytatása - Vállalkozók segítése - Munkahelyteremtés fokozott ösztönzése
- Alacsony átlagjövedelmek	- Szakképzett munkaerő képzése - Magasabb hozzáadott értékkel bíró ágazatok támogatása, ösztönzése
- Tájékozatlanság a munka világában	- További, hatékonyabb tájékoztatás a

	munkaerő piaci részvétellel, munkakereséssel kapcsolatos tevékenységek terén - Motiválás
- Hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése	- Helyi/térségi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, munkahelyteremtés.
- Lakhatási problémák	- Szociális bérlakások felújítása, a jelenlegi lakásállomány bővítése.
- Többgenerációs munkanélküliség	- Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása, szükséglet alapú felzárkóztatási program kidolgozása, munkahely-teremtés
- Hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése	- Helyi/térségi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, munkahelyteremtés.
- Elvándorlás, hosszabb távú ingázás munkavállalás céljából, rossz népességmegtartó képesség	- Helyi foglalkoztatás, helyben maradás támogatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszerűen az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznek. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában aggregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezelhetlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell.” A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkenti társadalmi hátrányait. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.” Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre

növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében. (Gyermekecséyek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”²³

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 186	3 407	6593	48,32%	51,68%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			168	2,55%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	439	406	845	6,66%	6,16%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	116	85	201	1,76%	1,29%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	12	n.a.
2017	26	n.a.
2018	20	n.a.
2019	22	73
2020	16	96
2021	18	87

Forrás: TeIR, KSH Tstar

²³ MAKKOS Nándor : Önkormányzatok gyermekek esélyteremtésével kapcsolatos felelősségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 5. pp 36-40 (2022).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	329
2018	291
2019	249
2020	242
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	30	33	63
2017	30	35	65
2018	22	30	52
2019	21	27	48
2020	24	29	53
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

e) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

A nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása). A gyanújelek, tünetek jelentkezhetnek testi, viselkedésbeli és érzelmi szinteken is.

Súlyos betegség a családban: A betegség vonatkozhat szülőre, nagyszülőre és testvérre is. A családtagok hosszú vagy súlyos betegsége, az egészségtelen életmód, tartósan rossz lakhatási körülmények a gyermek testi fejlődését és egészségét is veszélyeztetik. A gyermek számára problémát okozhat a hosszan tartó, vagy súlyos betegséggel való szembesülés, a normálistól eltérő élethelyzetben való folyamatos „tartózkodás”.

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapijaiban: alkoholizmus, brutalitás, bűnöző családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltúlzása, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak. Gyakran találkozunk az idegrendszeri betegségük miatt rendszeresen gyógyszerrel fogasztó kisgyermekkel.

Bántalmazás: Jelei sokszor nem egyértelműek. Nehezíti a helyzetet, hogy a testi jelek hiánya nem zárja ki a bántalmazás lehetőségét (szexuális-, verbális bántalmazás nehezen felismerhető).

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2010-től csökkenő tendenciát mutat.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen, rászoruló középiskolások 50%-os támogatást kapnak. Valamennyi szociálisan rászoruló és normatív támogatásra jogosult gyermekétkezési lehetősége biztosított volt.

Önkormányzatunk törekszik arra, hogy a hátrányos helyzetben lévő gyermekek is minél szélesebb körben férhessenek hozzá a számukra szükséges gyógyszerekhez. Ezért évek óta – változó formában ugyan, de - azonnali gyógyszer-támogatást állapít(ott) meg azon gyermekek szülője (vagy a gyermek ellátásáról gondoskodó más személy) részére, aki a gyermek számára kiírt gyógyszert a család kedvezőtlen szociális helyzete miatt csak nehezen tudja biztosítani. A jelenlegi szabályozás szerint az önkormányzat azon gyermek szülőjének vagy a gyermeket gondozó más személynek, amely esetén a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a

mindenkori nyugdíjminimumot, kérelemre évente gyermekenként egy alkalommal gyógyszer támogatás formájában átmeneti segínyt nyújt 5000 Ft összegben.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	4	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	4	n.a.	-
2019	4	n.a.	-
2020	4	n.a.	-
2021	3	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A háziorvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a háziorvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	3	2	n.a.	n.a.
2017	0	3	2	n.a.	n.a.
2018	0	3	2	n.a.	n.a.
2019	0	3	2	n.a.	n.a.
2020	0	3	2	n.a.	n.a.
2021	0	3	2	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok					

Településünkön 2 fő házi gyermekorvos, valamint 3 fő védőnő látja el gyermekek egészségügyi ellátásával kapcsolatos feladatokat. Betöltetlen házi gyermekorvosi, illetve védőnői státusz nincs. Az egészségügyi feladatokat ellátó személyek helyzetét és lehetőségeit alapvetően meghatározza a csökkenő gyermeklétszám. A házi gyermekorvos praxisába bejelentett betegek száma a 2012. évi 923 főről 2021. évi 601 főre csökkent. A védőnők gondozott létszáma minden korosztályban csökkenést mutat: gondozott létszám a 2017. évi 111 főről 2019. évre 90 főre csökkent.

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, nagyrészt a védőnői hálózaton keresztül. A szűrőprogramok rendszereznek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A védőnőkhöz családlátogatásai során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak. Az iskoláskorúaknál az érzékszervi méréseket és egészségügyi ismeretterjesztést végeznek. Krízishelyzet esetén a családokat a családsegítő szolgálat és a gyermekjóléti szolgálat segíti: Szociális alapszolgáltatások felajánlása, étkeztetés, házi segítségnyújtás biztosítása.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Nem érkezett adat

- a) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A korai fejlesztés a településen nem megoldott. Azonban a településtől 15 km-re Katymáron 2005 óta működik egy először modellkísérletként induló program a Biztos Kezdet. A szegénység, a nélkülözés és a kora gyerekkori fejlődés szükségleteinek hiánya eredményezi, hogy a gyerekek már 5 éves korukra lényegesen elmaradnak egészségi és lelki fejlődésben, a kedvezőbb helyzetben lévő társaiktól. Számos kutatás bizonyítja, hogy ez a lemaradás, később már csak nagyon nehezen vagy egyáltalán nem pótolható. Ezért a településen szükség lenne egy Biztos Kezdet Gyerekházak kialakítására. Jelenleg a testi/mozgás/beszédfejlődésben történő elmaradást a védőnők, illetve a házi gyermekorvos tapasztalhatja. Egyre több az óvodákban is azon gyermekek száma, aki szenzomotoros, mozgáskoordinációs problémákkal rendelkeznek. Ezeket a gyermekeket gyógytornára irányítják, mivel speciális terápiát végző szakember kevés van. Az óvónők

rendszeresen tapasztalják a fejlődési elmaradást legyen ez a beszéd, a mozgás vagy a kognitív képességprofil területén. Ebben az esetben kb. 5 éves kor körül irányítják a gyermeket a nevelési tanácsadóba Bajára, ahol túlterheltség miatt terápiát nem vállalnak, de a szűrővizsgálatokat követően elrendelik a fejlesztést. Az óvodában megbízási szerződéssel foglalkoztatnak gyógypedagógust és logopédust.

b) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Bácsalmáson 2020 óta működik két csoporttal és 26 férőhellyel bölcsőde. A közelben, a szomszéd településen, Madarason is, 10 km távolságra működik az Aprajafalva, bölcsőde, melybe 2015 óta átlagban 10 bácsalmási gyermek jár, akiket a többi vidéki gyermekkel együtt reggel és délután az intézmény kisbusza szállít.

c) A Gyvt alapján²⁴ a bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától 3, de legfeljebb negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig nevelhető és gondozható. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

d) a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -

e) aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

f) ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

g) ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

h) b) a védelembe vett gyermeket.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	26	26
2021	26	26

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

i) gyermekvédelem;

j) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Családsegítés, szociális munka, család- és gyermekjóléti szolgálat célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek és

²⁴ 1997. évi XXXI. törvény [Gyvt.] VI/C. Fejezet, Gyermekek napközbeni ellátása.

családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A családsegítésben nyújtott szolgáltatások személyes szociális szolgáltatások, amelyek a szociális munka eszközeire és módszereire építenek.

k) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

l) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	189	12	6,35
2017	176	19	10,80
2018	184	26	14,13
2019	187	16	8,56
2020	185	15	8,11
2021	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	93	18,13
2017	n.a.	117	24,22
2018	n.a.	137	29,91
2019	n.a.	39	8,74
2020	n.a.	64	13,88
2021	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés			

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	14	6	0	n.a.	0	n.a.
2017	16	6	0	n.a.	0	n.a.
2018	19	7	0	n.a.	0	n.a.
2019	6	2	0	n.a.	0	n.a.
2020	10	4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	29	45
2017	49	79
2018	88	75
2019	105	102
2020	109	46
2021	101	43
Forrás: TeIR, KSH Tstar		

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	9	259	4	189	0	0	21
2017	n.a.	9	222	3	176	0	0	20
2018	n.a.	9	222	3	184	0	0	20
2019	n.a.	9	222	3	187	0	0	21
2020	n.a.	9	222	3	185	0	0	21
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	4	27	2	19,00	13,45
2017	4	26	2	18,58	12,01
2018	5	26	2	17,62	13,97
2019	5	25	2	17,84	15,70
2020	5	24	2	19,21	14,75
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	79
2017	96
2018	97
2019	84
2020	73
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

d) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	77
2017	n.a.	n.a.	n.a.	53
2018	n.a.	n.a.	n.a.	48
2019	n.a.	n.a.	n.a.	39
2020	n.a.	n.a.	n.a.	66
2021	n.a.	n.a.	n.a.	51
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok				

Tábla: 4.4.6.; 4.4.7.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Születésszám radikális csökkenése	- Ösztönzés a gyermekvállalásra és a településen maradásra
- A hátrányos helyzetű családok egy része nem fordít megfelelő figyelmet a kisgyermekek testi, értelmi, érzelmi fejlődésére	- Biztos Kezdet Gyermekház létrehozása, szolgáltatásainak igénybevétele
- Korosztályuktól való leszakadás	- Tanoda kialakítása, tanoda jellegű programok megvalósítása, külön órák biztosítása.
- Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar és mást alkalmaznak köznevelési intézmények.	- Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
- Gyermekszegénység	- Munkahelyteremtés, gyermekétkeztetés, tankönyvtámogatás biztosítása.
- Nem megfelelő családi profil	- Szülők részére oktatás, családi napok

	és tanácsadás szervezése.
- A HHH tanulók a szakiskolai képzést választják.	- Tanulást támogató, népszerűsítő programok. Érettségire adó középiskolák bemutatójának szervezése.
- A kompetenciamérés átlaga az országos átlag alatti.	- Szakkörök, felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- A HHH tanulók átlaga nem éri el az iskolai átlagot.	- További hátránykompenzáló programok felkutatása, pályázati lehetőségek kiaknázása.
- A tanulók benntartása a képzésben.	- Ösztönző program, tájékoztató szülőknek

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhítenie a nők terhein.²⁵

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	4,31	3,9	4,11%
2017	3,67	3,77	3,72%
2018	3,01	3,58	3,30%
2019	3,13	4,01	3,57%
2020	4,01	5,17	4,59%
2021	3,91	4,02	3,97%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

²⁵ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	34,07	48,39
2017	42,68	54,29
2018	37,06	52,83
2019	41,72	60,32
2020	52,88	59,41
2021	52,47	60

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	182	22
2017	164	17
2018	143	13
2019	151	8
2020	191	12
2021	162	7

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tábla: 5.1.1.; 5.1.2.; 5.1.3.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	4	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	4	n.a.	-
2019	4	n.a.	-
2020	4	n.a.	-
2021	3	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	26.	22
2021	26	22

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	26	22
2021	0	0	0	0	0	0	26	22
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnő feladata a növekedés, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.²⁶

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Alacsony foglalkoztatottság, a nők körében különösen	- Munkahelyteremtés - Nem-specifikus, munkaerőre célzott munkahelyek teremtése

²⁶ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

	- Megfelelő tájékoztatás, munkavállalás ösztönzése - Munkaadók ösztönzése
- A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	- Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása, bővítése. - Részmunkaidős lehetőségek biztosítása, ösztönzése, kialakítása
- A GYÁS, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát.	- Gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. - Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása.
- A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek - sok esetben egyoldalúan a nőket terhelik.	- Rövid távú változás érdekében felvilágosítás, propaganda, kampányok. Foglalkoztatási programok „nőtámogató” eszközökkel (gyermekfelügyelet, iskolai, óvodai nyitva tartáshoz igazodó programok).
- A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	- Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.

A 65 év felettiek száma 1,66 milliőről 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.²⁷ A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra.”²⁸ Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók.”²⁹

Az idősügynek választ kell adnia számos lényeges, és sürgető³⁰ kérdésre:

Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű

²⁷ MNTFS 2030. p.70.

²⁸ MNTFS, 2030. p.19.

²⁹ MAKKOS Nándor : Kor alapú diszkrimináció a közszolgáltatásban JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): 21 5 pp 24-30 (2019). p.24.

³⁰ Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban” Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának idősügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-7.

férfiaké, idősen is kisebb nyugdíjra számíthatnak, előzvegyülten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősek.

Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.

Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékossgal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékossg sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek” az idősebb generációk körében gyakoribbak.

Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősek által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az előregedő környezet az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tökeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az időseket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló élelmiszer-beszerzést, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használ, leépül. Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul. Ha nem segítik, segítjük, az időseket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők az elmagányosodnak.

Választ kell adnunk a legális migráció kérdésére is. A fiatal éveikben szívesen látott, migráns munkaerő a társadalombiztosítás, és teljes kapcsolatrendszere révén a befogadó országban marad időskorában, ahol még sincsen úgy otthon, mint a kibocsátó országában.

Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra..

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	1 462	868	168,43%
2017	1 443	880	163,98%
2018	1 470	849	173,14%
2019	1 501	845	177,63%
2020	1 512	850	177,88%
2021	1 520	849	179,03%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR			

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	808	1 298	2106
2017	781	1 289	2070
2018	769	1 271	2040
2019	758	1 243	2001
2020	742	1 223	1965
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	27	6	570	964	2	63	n.a.
2017	28	6	547	961	3	62	8
2018	27	6	551	970	3	53	7
2019	24	4	565	971	0	46	6
2020	25	3	551	958	1	37	6
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresői száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	182	164	143	151	191	162
41-45 év (TS 042)	Fő	17	11	13	13	17	16
	%	9,34%	6,71%	9,09%	8,61%	8,90%	9,88%
46-50 év (TS 043)	Fő	21	15	13	14	8	14
	%	11,54%	9,15%	9,09%	9,27%	4,19%	8,64%
51-55 év (TS 044)	Fő	21	14	11	14	20	14
	%	11,54%	8,54%	7,69%	9,27%	10,47%	8,64%
56-60 év (TS 045)	Fő	17	28	19	14	25	21
	%	9,34%	17,07%	13,29%	9,27%	13,09%	12,96%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	21	24	25	28	29	27
	%	11,54%	14,63%	17,48%	18,54%	15,18%	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	1 462	30	37	201
2017	1 443	33	43	202
2018	1 470	31	38	193
2019	1 501	38	40	220
2020	1 512	38	65	216
2021	1 520	33	60	185
Forrás: TeIR, KSH Tstar				

A házi segítségnyújtás és a falu/tanyagondnoki szolgáltatás, olyan feladata a családsegítésnek, mely nappali melegedőtől távolmaradó idők esetében is biztosítja az idők szociális, és közszolgáltatásokhoz való hozzáférését. A házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy számára a saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az ellátás az igénylő, illetve annak törvényes képviselője kérelmére, indítványára történik. Ezt követően felméri az igénylő egészségi, szellemi és fizikai állapotát, megállapítják a gondozási szükséglet mértékét, és ennek megfelelően a szükségletekhez igazodóan állapítják meg a részére nyújtott szolgáltatásokat.

A falu/tanya gondnoki szolgáltatás olyan szociális alapellátási forma, amelyet főállásban, teljes munkaidőben (heti 40 óra), közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott falu/tanya gondnok alkalmazásával és a szolgáltatás jellegéhez igazodó gépjármű üzemeltetésével biztosítanak, csökkentve ezzel az aprófalvak és a külterületi lakott helyek szolgáltatás- és intézményhiányból eredő hátrányait.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A feladat magában foglalja a közművelődési alapszolgáltatások megszervezését, meghatározott pénzügyi támogatás biztosítását, valamint a helyi lakosság képviseletének biztosítását a közművelődési feladatokkal kapcsolatos döntések előkészítésében. Magában foglalja továbbá a művelődő közösségek létrejöttének elősegítését, működésük támogatását, fejlődésük segítségét, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítását (a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése, az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítását. E feladat tartalmazza továbbá a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítását, az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítását, a tehetséggondozás és tehetségfejlesztés feltételeinek biztosítását, valamint a kulturális alapú gazdaságfejlesztést).

c) idők informatikai jártassága;

d) a generációk közötti programok.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Egészségügyi problémák	- Szűrési napok szervezése
- Alacsony nyugdíj	- Élelmiszer csomag osztása, kedvezményes étkeztetés
- Egyedüllét	- Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, Nyugdíjas Klub
- Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége	- Generációs programok szervezése
- Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének.	- Minél több program szervezése az idősek részére.
- Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály.	- Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
- Magas az egyedül élő idősek aránya.	Az idősek aktivitását, közösségi életét célzó programok szervezése.
- A házi segítségnyújtás kötelező elemei nem elegendők a gondozottak számára	- Önkéntes hálózat létrehozása, kiépítése - A házi segítségnyújtás szolgáltatásának fejlesztése - További forrás és fejlesztések biztosítása a házi segítségnyújtás számára

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlőség

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1)–(5) bekezdése alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkori lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékkal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető,

egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen” a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogytékossággal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.”³¹

A „Semmit róluk nélkülünk” James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.” Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.³²

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	163	215	378
2017	159	207	366
2018	150	193	343
2019	135	175	310
2020	126	177	303
2021	n.a.	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

³¹ MAKKOS Nándor : Egészségen alapuló diszkrimináció és ésszerű alkalmazkodás a közszférában JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXII. évfolyam 3. szám május-június pp 16.-20. (2020).

³² MNTFS 203. p. 23.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük. Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékosok körében a foglalkoztatottsági arány meghatározásánál a 2001.évi népszámlálás adataiból tudunk kiindulni, mely 9 %. A fogyatékos személyek foglalkoztatását befolyásoló szabályok nem kedvezőek. A munkáltató részéről egyre szigorúbbak és túlzott adminisztrációt igényelnek. A fogyatékkal élők oldaláról pedig jövedelmi értékhatár szab gátat a munkavállalásnak. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;
- b) munkavállalást segítő lehetőségek;
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult a rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,

3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon.

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak az alanyi jogon közgyógyellátásban részesülők (2019. évben 109 fő), az időskorúak járadékában (2019. évben 11 fő), súlyos fogyatékos hozzátartozó ápolása címén (2019. évben 3 fő), részesülőkre vonatkozóan rendelkezünk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem mindenhol megoldott. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Alapelve, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Bácsalmás Város Önkormányzatának tulajdonában lévő középületek mindegyike akadálymentesített.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Középületek akadálymentesítettsége hiányos - Közterületek és más, nem közintézmények akadálymentesítése sem megoldott	- Épületek, közterületek akadálymentesítése
- Munkanélküliség	- Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása - Rugalmas munkaidő és megfelelő munkakörülmények, munkakörök kialakítása
- Hátrányos megkülönböztetés	- Fórumok szervezése
- Információhiány	- Fórum tartása (munkavállalók és munkáltatók, rehabilitációs referens, Munkaügyi Központ közösen)
- Nem rendelkezünk releváns adatokkal a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan	Adatbázis létrehozása a fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan -

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Településünkön több civil szervezet működik. Az Önkormányzat az alábbi szervezetekkel és civil egyesületekkel működik együtt: A felsorolt szervezetekkel a kapcsolattartás folyamatos, napi szinten történik. Az önkormányzati döntések előkészítésébe – jellemzően érintettség esetén – bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk. Partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Mint ahogyan azt már több fejezetben is említettük, településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, a lakosság nagy számban vesz részt azok programjain. A civil szervezetek az alábbi területeken fejtik ki tevékenységüket:

- sporttevékenység (5 db),
- szabadidős és hobbitevékenység (4 db),
- oktatási tevékenység (3 db),
- szociális tevékenység (3 db)

- kulturális tevékenység (2 db).
- környezetvédelmi tevékenység (2 db)
- polgári védelmi tevékenység (1 db)
- közbiztonság-védelmi tevékenység (1 db),
- egyéb tevékenység (3 db).

Az Önkormányzat – lehetőségeihez mérten - támogatja a civil szervezetek munkáját, működését. Törekszünk arra, hogy a szervezetekkel partneri viszonyt kialakítva a város életének egyre több szegmensébe vonjuk be azokat. A jó együttműködés következménye, hogy az önkormányzati rendezvényeken aktívan részt vesznek ezen szervezetek. Városunkban több olyan civil kezdeményezés is működik, amelyek nem bejegyzett társadalmi szervezetként funkcionálnak (pl. nyugdíjasklubok, asszonykórus). Ezen szerveződések általában valamelyik bejegyzett civil szervezet, illetve valamelyik önkormányzati intézmény keretén belül fejtik ki tevékenységüket, az önkormányzat a befogadó szervezeten keresztül tudja támogatásukat megvalósítani.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága
--

A tervezet az Önkormányzat és a minden érintett civil szervezet, önkormányzati intézmény honlapján, a <http://www.bacsalmas.hu/> dokumentum hozzáférhető lesz.

- a) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

10. A HEP IT részletei

1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Az intézkedési terv a megjelölt hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedésekkel valósul meg. Az intézkedési terv olyan beavatkozásokat fogalmaz meg, amelyek a helyzetértékelésben felvetett problémákra nyújtanak megoldást.

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Alacsony iskolázottság, Magas munkanélküliségi adatok, Tájékozatlanság a munka világában, Hátralékok felhalmozódása a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése, Lakhatási problémák, Elvándorlás, hosszabb távú ingázás munkavállalás céljából, rossz népességmegtartó képesség	Képzések, releváns, használható szakképesítésekhez, szakmákhoz, jogosítványokhoz és más, főként az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez hozzásegítő tudáshoz való segítség Általános iskolai felzárkóztatás felnőtteknek, Munkahelyteremtés, Közfoglalkoztatás folytatása, Vállalkozók segítése Munkahelyteremtés fokozott ösztönzése, Szakképzett munkaerő képzése Magasabb hozzáadott értékkel bíró ágazatok támogatása, ösztönzése, Helyi/térségi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása, munkahelyteremtés, Szociális bérlakások felújítása, a jelenlegi lakásállomány bővítése, Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások biztosítása, szükséglet alapú felzárkóztatási program kidolgozása, munkahely-teremtés
Gyermekek	Születésszám radikális csökkenése A hátrányos helyzetű családok egy része nem fordít megfelelő figyelmet a kisgyermekek testi, értelmi, érzelmi fejlődésére Korosztályuktól való leszakadás, Gyermekszegénység Nem megfelelő családi profil, A HHH tanulók a szakiskolai képzést	Ösztönzés a gyermekvállalásra és a településen maradásra, Biztos Kezdet Gyermekház létrehozása, Külön órák biztosítása. Tanoda kialakítása, Gyermekek hétköznapi bentlakásos intézményének kialakítása, Rendszeres szakmai találkozók szervezése. Munkahelyteremtés, gyermekétkeztetés, tankönyvtámogatás biztosítása.

	választják. A kompetenciamérés átlaga az országos átlag alatti. A HHH tanulók átlaga nem éri el az iskolai átlagot. A tanulók benntartása a képzésben.	Szülők részére oktatás, családi napok és tanácsadás szervezése. Tanulást támogató, népszerűsítő programok. Érettségig adó középiskolák bemutatójának szervezése. Szakkörök, felzárkóztató foglalkozások szervezése. További hátránykompenzáló programok felkutatása, pályázati lehetőségek kiaknázása. Ösztönző program, tájékoztató szülőknek
Idősek	- Egészségügyi problémák - Alacsony nyugdíj - Egyedüllét - Nemzedékek közötti kapcsolat nehézsége - Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének. - Bűnelkövetők számára leginkább veszélyeztetett korosztály. - Magas az egyedül élő idősek aránya. - A házi segítségnyújtás kötelező elemei nem elegendőek a gondozottak számára	- Szűrési napok szervezése - Élelmiszer csomag osztása, kedvezményes étkeztetés - Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, Nyugdíjas Klub - Generációs programok szervezése - Minél több program szervezése az idősek részére. - Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése. - Az idősek aktivitását, közösségi életét célzó programok szervezése. - Önkéntes hálózat létrehozása, kiépítése - A házi segítségnyújtás szolgáltatásának fejlesztése - További forrás és fejlesztések biztosítása a házi segítségnyújtás számára
Nők	Alacsony foglalkoztatottság, a nők körében különösen. A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas. A CSED-ről, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek -sok esetben egyoldalúan a nőket terhelik. -A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	- Munkahelyteremtés - Nem-specifikus, munkaerőre célzott munkahelyek teremtése - Megfelelő tájékoztatás, munkavállalás ösztönzése - Munkaadók ösztönzése - Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása, bővítése. - Részmunkaidős lehetőségek biztosítása, ösztönzése, kialakítása - Gyermkek napközbeni ellátását biztosító intézmények működtetése. - Önkormányzat gazdasági helyzetének figyelembevételével az ellátásköltségeinek átvállalása. - A családi, magánéletbeli

		feladatok és felelősségek - sok esetben egyoldalúan a nőket terhelik. - Rövid távú változás érdekében felvilágosítás, propaganda, kampányok. Foglalkoztatási programok „nőtámogató” eszközökkel (gyermekfelügyelet, iskolai, óvodai nyitva tartáshoz igazodó programok). - Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése.
Fogyatékkal élők	- Alacsony iskolázottság - Magas munkanélküliségi adatok Kevés munkalehetőség - Alacsony átlagjövedelmek - Tájékozatlanság a munka világában - Egészségügyi problémák - Alacsony nyugdíj - Egyedüllét -	Képzések, munkahelyteremtések, szabadidős programok szervezése, érdekképviselő kialakítása, szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférése.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>		

2. Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők támogatáshoz jussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek támogatását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek gondozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférése.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
0. Település szintű probléma										
1	Belterületi utak felújítása, építése, járdák, az idők, a körülmény, a fogyatékkal élők és a gyermekek közlekedési feltételeinek javítása, biztonságosabbá tétele	Az utak kiépítettsége, állapota, hiánya olyan körülmény, amely nagymértékben meghatározza a lakosság – különösen az idők, a fogyatékkal élők és a gyermekek – mindennapi életvitelét, lehetőségeit és biztonságát. A kiépített külterületi utak pl. segíthetnek leküzdeni a tanyai szegregátumok izoláltságát. A belterületi utak zöme felújításra szorul, s egy-két esetben az útalap, vagy útburkolat hiánya is gondot jelent.	Rövid, közép és hosszú távon is a megfelelő életvitel kialakításához szükséges közlekedési feltételek biztosítása.	Az intézkedés célja összhangban áll a településfejlesztési programmal, a település közép és hosszú távú programjával, a gazdasági tervvel.	A Gr. Széchenyi István utca felújítása szintén indokolt a Dózsai György utca sarkától a Szent János utcáig, mely nagyságrendileg 300 méter hosszú. A Dob utca - mely párhuzamos az imént említett Gr. Széchenyi István utcai szakasszal - 300 méteres útszakasza felújítása. Bácsalmás egyik turisztikai útvonalának 1300 méteres felújítása (Kossuth utca a Szent János utcától délre eső szakasza a hulladéklerakóig). A fejlesztés célja a jelenleg TOP-1.2.1-16-BK1-2017-00018 kódszámú „Bácsalmás természeti és kulturális értékeinek komplex turisztikai attrakcióvá fejlesztése” elnevezésű támogatott projekt által létrehozott turisztikai attrakció megközelíthetősége. Ezen túl-menően a lakosság jelentős részének biztosítja a	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Az új vagy a felújított útvonalak hossza. A projekt végrehajtása következtében a szolgáltatásnak és az utak kapacitásának jelentősen javulnia kell a felújított vonalak mentén.	A tervezett beruházásokat a TOP Plusz Program által elérhető forrásokra alapozva kívánjuk megvalósítani. De hosszabb távon elképzelhető, hogy megnyílnak számunkra más pályázati források is.	Saját és pályázati forrásból fenntartható.

				peremterületről történő bejutást a belvárosba. A fejlesztés indokoltsága: az út jelenleg aszfaltozott, azonban nagyon rossz állapotban van, kátyús, gödrökkel teli. A természetes elhasználódás következményeit megszüntető javítás szükséges annak érdekében, hogy a turisztikai fejlesztésnek köszönhető interaktív tanösvény és szabadidőpark, és a Sós-tó tanösvény könnyedén megközelíthető legyen. A Dózsa György utcának a Kossuth Lajos - Gr. Teleki József utcákat összekötő szakasza is felújításra szorul a turisztikai attrakciók elérhetősége, a belvárosi forgalomtól a Szent János utca tehermentesítése és az 55. számú főút könnyebb elérhetősége miatt a Bajmoki határátkelő és Kunbaja felől érkezők számára. Ez a szakasz 450 méter hosszú, betonból készült, rossz minőségű. Gr. Széchenyi István utcában a Dózsa György utca sarkától a Szent János utcáig nagy mértékben állagromlás					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					következett be. Ez a városközpontba vezető út, amit a külvárosban élők gyakran használnak, az üzletek, intézmények elérhetősége gyorsabb, biztonságosabb lesz. Dob utca - mely párhuzamos az imént említett Gr. Széchenyi István utcai szakasszal, szintén becsatlakozik a belváros utcájába, a Szent János utcába. Ezek felül az 5501-es számú útból nyíló Kunbajai út felújítása szükséges, a kialakítás alatt lévő iparterület végéig, mely 1,3 km hosszú útszakaszt ölel át. Ennek célja, hogy a lakosság biztonságosan közlekedjen, és az iparterület zökkenőmentesen megközelíthetővé váljon, így más, korábbi és jelenleg is tervben lévő települési fejlesztésekkel is összhangban van.					
2	A szabadidő eltöltésének, az egészséges életmód és a sportolás feltételeinek javítása a település területén, valamint Biostrand kialakítása	Parkok, zöldfelületek, gyermek és felnőtt játszóterek, sportolási tevékenység folytatására alkalmas létesítmények kialakítása, a közterületeken való szabadidő eltöltésének feltételeit javító eszközöknek az elhelyezése.	Az életminőség javítása különös tekintettel a településfejlesztési célcsoportok tagjaira.	Az intézkedés célja az életminőség javítása különös tekintettel a településfejlesztési programmal, a gazdasági tervvel, a városi Önkormányzat Képviselő-testületének településrendezési eszközök és település képe	Parkok, zöldterületek kialakítása, szabadidős eszközök köztéri elhelyezése, sportolási feltételek gazdagítása a célcsoportokba tartozó személyek életminőségének javítása érdekében. A város kiemelt turisztikai fejlesztési eleme egy Bácsalmási	Polgármester	2026. 12. 31.	Az újonnan kialakított létesítmények kihasználtsága, igénybe vételük méretük és paramétereik; az újonnan elhelyezett eszközök száma, és rendeltetészerű használatának	A terveinket a Magyar Faluprogramban, a Területi Településfejlesztési Operatív Programban Pluszban és a központi költségvetésben ilyen célokra rendelt pénzeszközök megpályázásával kívánjuk realizálni	Saját és pályázati forrásból és fenntartható.

				szabályozásáról szóló önkormányzati rendeleteivel.	Bio-strand kialakítása. Ilyen jellegű fürdőhely minden esetben mesterségesen kialakított létesítményekből áll, ám körülötte nagy mennyiségű növényzet betelepítésével. A település környezettudatos turisztikai fejlesztése előtérbe helyezi az öko-turisztikai beruházásokat. A jelenlegi Szent János utcai tanuszoda közelében elhelyezkedő régi strand helyén lehetőségünk nyílna egy városi strand kialakítására, amely kapacitását tekintve lakossági igénybevétel mellett bővítené a település turisztikai kínálatát. A járási és a határ menti szomszéd települések lakosságának egy új idegenforgalmi célállomást biztosítana. A beruházás technológiai szempontból egy környezettudatos innovációnak tekinthető. A fejlesztés egyesíti a dísztavak és a medencék előnyeit, a vizet nem kell cserélni, leengedni-feltölteni ősze és tavasszal, mivel a fürdőszezonon kívül is		gyakorisága; egyéb esetekben: hatékonyabb felhasználás, esztétikai, tartóssági és gazdaságossági szempontok		
--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

				látványosságként megtekinthető. Kialakítása talán többbe kerül, esetleg tovább tart, mint egy hagyományos, megszokott medence létrehozása, ám fenntartási költsége jóval alacsonyabb, hiszen nem kell vegyszerre költeni, s a növényzet is egyszeri beszerzést és betelepítést igényel. Továbbiakban csak átlagos kertészeti gondozást igényelnek. A növényeket, amelyek az élő szűrőberendezések, tervezéstől függően teljesen el tudjuk különíteni az úszófelülettől. A gyermekek számára is kialakíthatóak sekélyebb részek, amelyek felmelegedési folyamatai is sokkal gyorsabbak. A projektben másik része a városközpont (Művelődési ház mögötti terület) átrendezése, térburkolattal való ellátása, mely során nagyobb rendezvénytér alakul ki. A kialakítandó tér összeköti a nemrégiben elkészült város-kutat és a leendő kültéri sportparkot az önkormányzat előtti					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

					területtel, mely a jelentősebb városi rendezvények egyik helyszínéül szolgál.					
3	Bácsalmás turisztikai adottságainak továbbfejlesztése.	A fejlesztés célja a jelenleg TOP-1.2.1-16-BK1-2017-00018 kódszámú „Bácsalmás természeti és kulturális értékeinek komplex turisztikai attrakcióvá fejlesztése” elnevezésű támogatott projekt által létrehozott turisztikai attrakciók kibővítése, továbbfejlesztése.	Az elképzelés megvalósításával a hátrányos helyzetű rétegek elszigeteltsége csökken, lehetőségeik növekednek, összefüggésben azzal, hogy a település státusza, térségben betöltött szerepe, népességmegtartó és integráló képessége növekszik.	Az intézkedés összhangban áll a település fejlesztési programjával, gazdasági tervével, a Képviselő-testület által alkotott rendeletek tartalmával.	A megnövekedett városlátogatók, turisták igényeinek kielégítése érdekében egy, az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlan, a "Csauscher ház" teljes körű felújítása (külső-belső homlokzati vakolás, nyílászárók cseréje, elektromos hálózat, fűtéskorszerűsítés, vízvezeték felújítás, teljes tetőfelújítás, burkolatok) turisztikai célok megvalósítás érdekében. A felújított ingatlanban várhatóan kialakításra kerül: konferenciaterem, múzeum, bemutatóterem, kiállítások, közösségi programok. Meglévő turisztikai eszközparkunk továbbfejlesztése szintén indokolt Bácsalmáson az imént említett célok miatt.	Polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	A létesítmény látogatottsága, funkcióinak, felhasználásának száma, esztétikai és egyéb értéknövelő, illetve csökkentő szempontok.	A projektet, melynek bekerülési költsége kb. 889 millió forint, amelyet 1.1.3. Helyi és térségi turizmusfejlesztés pályázatok útján előteremthető pénzforsorások segítségével kívánjuk realizálni.	Saját erőből és/vagy pályázati forrásból fenntartható.
4	Üzemcsarnok létesítése Bácsalmáson	Bácsalmás város közigazgatási területén belül kialakított iparterületen üzemcsarnok építése	A projekt célja a foglalkoztatási szintemelés, a település gazdasági erejének növelése.	A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település fejlesztési programmal és a Képviselő-testület által kidolgozott egyéb	A projekt tartalma egy közel 1000 m ² alapterületű szociális létesítményből és üzem-csarnokból álló építmény megtervezése és felépítése, körülménybiztosító szilárd burkolattal, kerítéssel, biztonságtechnikával. A	Polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	Újonnan kialakítandó üzemcsarnok alapterülete, m ² .	A projekt csak pályázati források - 1.1.1 Ipari park, Helyi gazdaságfejlesztés (Ipari park, Piac, Agrárlogisztika, Inkubátorház, üzleti közétkeztetés) elnyerésével valósítható meg.	Saját forrásokból fenntartható.

				konceptciókkal.	projekt szerves folytatása az iparterület kihasználtság növelésének (komplexitás a már megépült 1. számú üzemcsarnok és a folyamatban lévő 2. üzemcsarnokkal). A betelepülő új vállalkozó egyrészt foglalkoztatást, másrészt képzések megvalósulását biztosítja, a betelepülni szándékozó lakosok részére munkalehetőséget teremt (környező települések, vajdasági magya-rok), "társadalmi hatás" növelés érhető el ez által. A projekttel szerves kapcsolatot tudunk képezni a tervezett foglalkoztatási Paktum irodával, mely működésének célja a munkavállalók és a vállalatok közötti kapcsolattartás, tanácsadás, ezzel szinergikus hatást érünk el					
5	Parkolóhelyek kialakítása Bácsalmáson	Bácsalmás település szerkezete szabályos, ugyanakkor – más településekhez hasonlóan – az intézmények, szolgáltatók, kereskedelmi egységek és egyéb közösségi létesítmények a	A fejlesztés célja a parkolóhelyek számának növelésével a biztonságos parkolási és ezzel együtt a közlekedési feltételek megteremtése.	A kidolgozás, a tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település fejlesztési programmal és a Képviselő-testület által kidolgozott	A projekt megvalósításával a Petőfi utcában (piac és iskola környékén), a gr. Széchenyi utcában (kereskedelmi és vendéglátóipari egységek közelében), a Korona utcában (posta környéke), Bácsalmás	Polgármester	2026. 12. 31. (kedd)	Kialakított parkolók száma	A projekt csak pályázati források -fenntartható. 1.2.1 - Önkormányzati út fejlesztése (5 számjegytől, vagy szám nélkül), Közlekedésbiztonsági fejlesztése, Községi közlekedés, Járdáfejlesztése) 60 millió	Saját forrásokból

		település központjában találhatóak. Járasközpontként a település ezen létesítményei nemcsak a város lakosságát, hanem a járás népességét is kiszolgálják. Emiatt a település központjában a forgalom rendszeresen nagy, a szolgáltatásokat igénybe vevők, intézményeket meglátogatók gépjárművel érkeznek a célállomásukhoz. A településen kevés a kiépített parkolók száma, a gépjárművek az út szélén állnak meg, zavarva ezzel a közlekedést. A település belvárosi részében rendszerek a közlekedési és gépjármű parkolási nehézségek.		egyéb koncepciókkal.	Város Önkormányzat Közös Önkormányzati Hivatalánál a gr. Teleki József utcában, a Kunbajai úti bölcsőde közelében található (Mártírok útja és a Kunbajai út közötti átvezető szakasz) részekben kerülnek kialakításra a szabályoknak megfelelő párhuzamos, halszálla illetve merőleges kialakítású parkolók. A projekt tervezésből, közbeszerzésből és kivitelezésből és kapcsolódó szolgáltatásokból tevődik össze.				forint elnyerésével valósítható meg.	
6	Energia-racionalizálás a Városháza épületében (Bácsalmási Közös Önkormányzat Hivatal elhelyezésére is szolgál.	A fejlesztés a Gr. Teleki József utca 4-8. szám alatt található Városháza –mely a Bácsalmási Közös Önkormányzati Hivatalon kívül több állami szervezetnek otthont adó épület jelenlegi leromlottság állapotában	Kiemelt cél az energiafelhasználás csökkentése, az energiahatékonyság növelése, és a dolgozók komfortérzetének magasabb szintre emelése. Így nemcsak a rezsiköltségek, hanem a karbantartási költségek is mérséklődhetnek még tovább, de esztétikusabb	Az A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település fejlesztési programmal és a Képviselő-testület által kidolgozott egyéb koncepciókkal.	A fejlesztés indokoltsága a Gr. Teleki József utca 4-8. szám alatt található Bácsalmási Közös Önkormányzati Hivatal épületének jelenlegi leromlottság állapota, mely több állami szervezetnek otthont adó épület. A fűtési rendszere elavult, a hőszigetelése nem történt meg, a nyílászárók pedig	Polgármester	2026. 12. 31.	A felújítandó épület számama és minősége.	A projekt pályázati források 2.1.1 - Helyi, önkormányzati energiahatékonyság és megújuló energiafelhasználás és energiaköltségek) – 200 millió Ft elnyerésével valósítható meg.	Saját forrásokból fenntartható.

			megjelenésű is lesz az épület.		előregedtek, megvetemedtek, ami szintén hozzájárul az épület hő-vesztéséhez. A fejlesztés érinti a jelenlegi elavult fűtésrendszer cseré-jét, nyílászárók és elektromos hálózat cseréit, külső hőszigetelést és vakolat felújítást, illetve színezését. A fejlesztéssel növelhető az energiahatékonyság, a későbbiekben ezáltal a fenntartási költségek csökkenése érhető el. Az épületben elavultak a mosdó helyiségek, többször meghibásodnak, a burkolatok töredezettek, a csaptelepek korszerűtlenek, több irodai bútorzat cserére szorul, ezek megoldásait is tartalmazza a projekt. Az intézményben két ütemben már megvalósult energiahatékonyság növelés napelemes rendszer kiépítésével közel 12 évvel ezelőtt, ez egy korábbi kapcsolódó projekt.					
7	Könyvtár és a BÖKK Nkft. épületeinek felújítása	A könyvtár a város központjában, a Hősök terén helyezkedik el, a beruházás szerve-sen kapcsolódik a TOP-1.2.1-16-BK1-2017-	Kiemelt cél az energiahétfelhasználás csökkentése, az energiahatékonyság növelése, és a jóll dolgozók	az A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település	Vörösmarty Mihály Városi Könyvtár felújítása, rendezése, burkolása.. Az épületek egymástól 100 méterre	Polgármester	2026. 12. 31.(csütörtök)	A felújítandó épületek száma 2 db.	A projekt csak pályázati források (1.2.1 - Közösségi, kulturális, sportolási infra-struktúra) – 150 millió Ft elnyerésével	Saját forrásokból fenntartható.

		00018 kódszámú „Bácsalmás természeti és kulturális értékeinek komplex turisztikai attrakcióvá fejlesztése” elnevezésű támogatott projekt keretében felújítandó Siskovich kúria (Gyűjtemények háza) felújításához. Az önkormányzati tulajdonban lévő BÖKK Nkft. Bezdán utcai telephely épületeinek felújítása, fűtés korszerűsítése és szükséges eszközök, bútorok beszerzése indokolt	komfortérzetének magasabb szintre emelése. Így nemcsak a rezsi- és egyéb karbantartási költségek mérséklődhetnek még tovább, de esztétikusabb megjelenésű is lesz az épület.	fejlesztési programmal és a Képviselő-testület által kidolgozott egyéb koncepciókkal.	találhatóak, kulturális célú hasznosításuk egy kézben van. A könyvtár épülete a fő funkciója mellett otthont ad a Dulity Tibor képtárnak is. Az udvar burkolattal való ellátása szükséges, mert ősztől tavaszig általában sáros, a munkagépek közlekedését, dolgozók parkolását, csapadék víz megfelelő elvezetését segíti elő a tervezett kültéri beruházás. A főépület mögötti lapostető anyag- és eszköztároló, valamint műhely felújítása is indokolt.				valósítható meg.	
8	Komposztáló rendszer létesítése Bácsalmáson	Az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanon 400 m ² burkolt felület, 8-10 db 3*5 méter területű, 150 cm magas, felül nyitott falazott konténer építése.	A projekt célja Bácsalmás Város Önkormányzatának hulladékgazdálkodási feladatai közül a közterületeken, zöldfelületeken, kertészetben illetve a lakosságnál keletkező zöld hulladék kezelésének, hasznosításának hatékony megoldása.	A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település fejlesztési programmal és a Képviselő-testület által kidolgozott egyéb koncepciókkal.	A zöldhulladékok kezelése egy megfelelően kiépített technológiával megvalósítható, és kiváló hozamnövelő anyag, komposzt nyerhető. A komposzt széleskörűen felhasználható, hasznosíthatjuk virágföldként, városi szinten a közparkokban, iskolai és közösségi kertekben, vagy akár a lepusztult területek helyreállításában is. Az ön-kormányzati kertészet környezetében kialakítandó telepen keletkező komposzt hasznosításra kerül a	Polgármester	2025. 01. 31. (péntek)	Érintett lakosok száma.	A projekt csak pályázati források - 1. 6. KEHOP PLUSZ (Ivóvíz, szennyvíz, Napelempark önállóan) 127 millió Ft elnyerésével valósítható meg.	Saját forrásokból fenntartható.

					növénykertben, kertészetben közcélú fogyasztásra előállított konyhakerti növények termesztésénél. Az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanon 400 m ² burkolt felület, 8-10 db 3*5 méter területű, 150 cm magas, felül nyitott falazott konténer építésére kerül sor, a csurgalékvíz számára gyűjtőakna, továbbá az adminisztratív munkavégzéshez 3*3 méter nagyságú irodaház kialakítása. A projekt részét képezi még a területet határoló kerítés építése, nyitott zöldhulladék tároló létesítése, valamint pótkocsival ellátott, homlokrakóval felszerelhető erőgép (traktor), illetve informatikai eszközök beszerzése.					
9	Bácsalmási Gyepmesteri Telep modernizálása, bővítése- Esélyt az állatoknak Bácsalmáson	Problémát jelent a jelenlegi telep korlátozott befogadóképessége, egyre több a kóbor eb a városban. A 4 db kialakított kennel folyamatosan a telepen élő 16-20 (sokszor 20 feletti) állat számára nem elég.	A Gyepmesteri telep bővítésével, eszközbeszerzésével és szakmailag hozzáértő ebrendészek képzésével kötelezően ellátandó feladat színvonala emelkedik, az ideiglenesen elhelyezett állatok megfelelő körülmények között,	A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település fejlesztési programmal és a képviselő-testület által kidolgozott egyéb koncepciókkal.	A Gyepmesteri telepen (6430 Bácsalmás, Óalmás 1.) a kóbor és elhullott állatok, valamint állati eredetű melléktermékek begyűjtését végezzük jelenleg. Az állategészségügyi feladatok ellátása továbbra is a 2016-ban részben felújított telepen történik, melynek üzemeltetője	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Érintett állatok tartói, épített újak, kutyáinak száma.	A projekt csak pályázati források elnyerésével valósítható meg.	Saját forrásokból fenntartható.

			maximális állatorvosi- és táplálkozási ellátással várhatják leendő örökbefogadójukat.	a Bácsalmási Önkormányzati Községi Nonprofit Kft. Önkormányzatunk és a lakosság is évek óta növekvő teherként éli meg a kóbor kutyák elszaporodását. Problémát jelent és sokszor konfliktusforrás is a telep korlátozott befogadóképessége, egyre több a kóbor eb a városban. A 4 db kialakított kennel a folyamatosan a telepen élő 16-20 (sokszor 20 feletti) állat számára nem elég. Megoldást csak a telepi férőhelyek legalább 25 db kennelrel való bővítése jelentene betonburkolat alappal (350 mm). Ezek elkészítése 60×40×3 mm zártszelvény tartóval, 30×30×3 mm szögvas vízszintes merevítésekkel, 80/200 cm acél ajtókkal, NA 10 mm vastagságú 10×10 cm osztású hegesztett acélháló oldal-falakkal, NA 4 mm vastagságú 15×15 cm osztású hegesztett acélháló felső borítással történik (1 kennel 1,6×6,0 m). A kennelekhez tartozó 25 db fa szerkezetű, hőszigetelt kutyaólak készítése pedig					
--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

					cserépfedéssel, 80×120 cm méretben. Ezen túlmenően az állatorvosi ellátások helyszíneként szolgáló főépület felújítása és kibővítése is szükséges. A meglévő épületet külső hőszigeteléssel, belső vakolással, nyílászárók és az elektromos hálózat cseréjével, fűtőkorszerűsítéssel, teljes tetőfelújítással, burkolatok helyreállításával újítjuk fel. Az épületet 30 nm területtel kívánjuk kibővíteni, ahol szakszerűen elvégezhető a szükséges állatorvosi beavatkozás, ehhez a megfelelő eszközök beszerzése is szükséges. A telepen 1 fő szerződéses munkavállaló alkalmazása történik, emellett egy fő részlegvezető látja el a telep irányítói feladatait, akik ebrendéskénti kiképzése szükséges annak érdekében, hogy még inkább szakirányú, megfelelő ellátásban részesüljenek az állatok.					
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Bácsalmás Városi Önkormányzat Alapszolgáltatási Központ fejlesztése a	A projekt keretében fejlesztendő Bácsalmás, Dob utca 12. szám alatti	A létesítmény fejlesztése, az érintett szervezet hatékony működésének	Az intézkedés célja összhangban áll az önkormányzat költségvetésével, a	A beruházás során akadálymentesítési és energiahatékonysági fejlesztésekre kerül	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	A szakmai szervezetek értékelése, a közvéleményben	A humán források biztosítása saját erőből, az intézmények	Saját erőből és pályázati forrásokkal együtt

	mélyszegénységben élők, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők segítésére	Alapszolgáltatási Központ intézmény Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat telephelye. Az intézményi telephely teljes körű felújítása, bővítése, az elavult irodai eszközeinek fejlesztése és bővítése indokolt. A gyermekjóléti szolgálat immár járási szintű működtetése miatt szükséges további irodák kialakítása, felszerelése a megnövekedett feladatok miatt bővített dolgozói létszám megfelelő színvonalú elhelyezése érdeké-ben. A felújítani tervezett telephely önkormányzati tulajdonban van. A projekt meg-valósulása esetén a fejlesztés révén megújuló szociális alapszolgáltatás teljesül.	biztosítása.	településfejlesztési programmal, település szociális szolgáltatás tervezési koncepciójával.	szor. Az akadálymentesítés megvalósulásának elősegítéséhez a tervezés és a műszaki megvalósítás során rehabilitációs szakértő kerül bevonásra. A szakértő részvétele biztosítja, hogy az egyetemes tervezés elvei és az egyenlő esélyű hozzáférés szülessen meg a beruházással. Az energiahatékonysági fejlesztések közül a nyílászárók cseréjére és hőszigetelésre is sor kerül. A projekt részét képezi az eszközbeszerzés is. Ennek keretében az irodai berendezések és bútorok mellett informatikai eszközök, valamint kizárólag új, a szolgáltatások nyújtásához szükséges eszközök beszerzése tervezett. A minőségi és fenntartható eredmények elérése érdekében plusz 2 fő szociális szakember alkalmazására is sor kerül, hogy a megnövekedett igények kielégítése hatékonyabban megvalósulhasson. A szintén önkormányzati tulajdonban lévő, Bácsalmás, Rákóczi út 58. szám alatti Alapszolgáltatási		kialakult értékelés.	segítségével megoldható. Az anyag- és eszközbeszerzés, a kivitelezésre külső pályázati források bevonására van szükség, aminek mértéke megközelítőleg 200.000.000,- Ft. Ennek az összegnek az előteremtése TOP Plusz pályázati források keretében látszik megvalósíthatónak .	fenntartható.
--	---	--	--------------	---	--	--	----------------------	---	---------------

					Központ székhely épülete is teljes körű felújításra szorul a fent leírt módon (a felmérések alapján).					
2	Bácsalmási Foglalkoztatási Partnerség	A projekt közvetlen előzménye a jelenleg folyamatban levő és 2022. januárig tartó TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00004 azonosító számú „Bácsalmási – Jánoshalmi - Kis-kunhalasi járások foglalkoztatási együttműködése, partnersége” című projekt.	A Partnerségi Program kiemelt célja a térség foglalkoztatási helyzetének javítása, stabilizálása, a munkavállalói létszám növelése, vállalkozók foglalkoztatotti stabilizálásukon keresztül gazdasági versenyképességük megerősítése	A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyon jól összehangolható a település, a fejlesztési programmal és a Képvisező-testület által kidolgozott egyéb koncepciókkal.	A projekt közvetlen előzménye a 2022. januárig tartó TOP-5.1.2-16-BK1-2017-00004 azonosító számú „Bácsalmási – Jánoshalmi - Kis-kunhalasi járások foglalkoztatási együttműködése, partnersége” című projekt. A három járásra kiterjedő projekt összes pozitív és negatív tapasztalatainak hasznosításával kíván az Önkormányzat kizárólag a járás településeire vonatkozó Foglalkoztatási Partnerséget létrehozni és működtetni. A partnerségi program célja nem kizárólag csak az új munkahelyek létrehozása támogatás igénybevételével, hanem a munkahelyek megőrzése. Az utóbbi időszak tapasztalatai alapján a képzett, megbízható munkavállalók megtartása, a fluktuáció mértékének csökkentése ugyanolyan kiemelt feladata lesz a következő időszaknak. A	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	Létrehozott vagy megtartott munkahelyek száma, fő.	A projekt csak pályázati források 400 millió Ft elnyerésével valósítható meg.	Saját forrásokból nem fenntartható.

[illegible]

		felújítása, eszközállományának, berendezéseinek korszerűsítése. A projekt indoklása a jelenleg leromlott állapotú ingatlanok helyreállítása, korszerűsítése, szükséges hiányzó felszereltséggel történő ellátása. Az említett épületekben évtizedek óta nem történt komolyabb, átfogó felújítás. Továbbá egy óvodával kevesebb működik a városban 2019-től, mert a korábbi Újvárosi óvoda épületében 2020 évben kialakított bölcsőde ősszel megnyílt. Az ingatlan teljes körű felújítása szükséges (külső hőszigetelés, járda, kapuk, kapubejáró, belső vakolatok, nyílászárók és elektromos hálózat cseréje vagy felújítása, fűtőkorszerűsítés, vízvezeték felújítás, teljes tetőfelújítás, új burkolatok, tornaszoba kialakítása öltözővel, eszközbeszerzés). A Központi óvoda külső hőszigetelése és belső helyiségek falainak javítása, vizesblokkok, belső nyílászárók, világítótestek és		fűtőkorszerűsítés, vízvezeték felújítás, teljes tetőfelújítás, új burkolatok, tornaszoba kialakítása öltözővel, eszközbeszerzés). A Központi óvoda külső hőszigetelése és belső helyiségek falainak javítása, vizesblokkok, belső nyílászárók, világítótestek és burkolatok cseréje szükséges, valamint eszközbeszerzés. Kültéren járda, lépcső és játéktároló. Ezen óvoda tetőszerkezetének felújítása megtörtént egy projekt keretében. A Kossuth utcai óvodánál szintén külső-belső falak felújítása, hőszigetelés, villamosság korszerűsítése, burkolatok cseréje, fejlesztő szoba és csoportszobák felújítása, egyéb előírt kötelező helyiségek kialakítása szükséges. Kültéren a tető, járda, fal felújítása, árok és parkoló kialakítása, illetve ezen épület helyett egy új 3 csoportos óvoda építése.				szükséges pénzügyi források mértéke 600.000.000,- Ft, melynek fedezetét a TOP Plusz pályázati kiírásban foglaltak megvalósítása szerint kívánunk biztosítani.	
--	--	---	--	---	--	--	--	--	--

		burkolatok cseréje szükséges, valamint eszközbeszerzés. Kültéren járda, lépcső és játéktároló. Ezen óvoda tetőszerkezetének felújítása megtörtént egy projekt keretében. A Kossuth utcai óvodánál szintén külső-belső falak felújítása, hőszigetelés, villamosság korszerűsítése, burkolatok cseréje, fejlesztő szoba és csoportszobák felújítása, egyéb előírt kötelező helyiségek kialakítása szükséges. Kültéren a tető, járda, fal felújítása, árok és parkoló kialakítása. A Bácsalmási Délszláv Óvoda (6430 Bácsalmás, Kossuth L. u. 120.) egy három csoportszobás óvoda épület. Önkormányzatunk az érintett ingatlant szakemberek bevonásával megvizsgálta, mely során megállapítást nyert, hogy a tárgyi ingatlan sem telekméretében, sem az épület és al-talaj biztosított helyiségek vonatkozásában nem feleltethető meg az MSZ 24203-1:2012 magyar szabvány							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

		előírásainak. Az épület bővítése a szabványban foglalt helyiséggigények biztosítása érdekében a jelenlegi Rendezési Tervben foglalt beépítési mutatók alapján, valamint a rendelkezésre álló telekméretre tekintettel nem valószínűsíthető meg. A helyiséggigények vonatkozásában jellemző – a teljesség igénye nélkül – hogy a szabvány által felsorolt cca. 26 fajta helyiségből 2 csoportszoba és egy melegítőkonyha feleltethető meg az előírásoknak. A többi előírt helyiség jellemzően hiányzik. Ezért a település tetvei között szerepel egy új 3 csoportos óvoda építése.							
2	Bölcsőde építése Bácsalmáson	4 csoportos bölcsőde építése Bácsalmáson a felmerülő igényeknek megfelelően.	Az anyagi erőforrások megteremtése, új épület építése, az udvarok kialakítása, a hatékony működés hosszú távon való fenntartása.	Az intézkedés célja összhangban áll a településfejlesztési programmal, a település közép és hosszú távú programjával, a gazdasági tervvel.	Polgármester	2025. 12. 31. (szerda)	A szakmai szervezetek értékelése és a szakmai szervezetek által meghatározott indikátorok.	A humán források biztosítása saját erőből, a bölcsőde funkciót ellátó intézmény keretében. A beruházás kivitelezéséhez szükséges pénzügyi források mértéke 800.000.000,- Ft, melynek fedezetét a bölcsődefejlesztési pályázati kiírásban foglaltak megvalósítása szerint kívánunk biztosítani.	Saját erőből, hosszútávon fenntartható

IV. Az idősek esélyegyenlősége											
1	Bácsalmás város önkormányzati bér lakásainak felújítása	Az idősek és fogyatékosokkal élő személyeknek az élethosszig tartó lakhatását biztosító, 32 lakásból álló, épület felújítása	A célcsoportba tartozók személyek biztonsága mellett a projekt megvalósulása az érintettek közösséghez való tartozástudatát erősíti.	A kidolgozás, tervezés folyamatában lévő intézkedés nagyonjáról összehangolható települési fejlesztési programmal és a Képviselő-testület által kidolgozott egyéb koncepciókkal.	A projekt keretében az Önkormányzati tulajdonban lévő lakáscélú ingatlanok (Bács-almás, Táncsics utca 70-72. szám alatt levő háromszintes tömbház) felújítása valósul meg. Az előzetes felmérések szerint a beruházás elsősorban a lakhatási körülmények javítására irányul. Az elavult épületek külső homlokzati hőszigetelése, nyílászárók cseréje, fűtés korszerűsítése, elektromos és vízvezeték cseréje, felújítása szükséges igény szerint. Az épületben található 32 darab, 32-64 négyzetméter alapterület közötti lakás teljes körű felújítására kerül sor. Lakásrendelet szerinti besorolásuk: szolgálati, szociális és piaci. A terület nem szegregátum. Összességében 1580 négyzetméter hasznos terület. Minden lakáshoz saját fürdőszoba és WC tartozik. A nyílászárók cseréje az energiahatékonysági tervben szereplő új hőszigetelt üvegezésű műanyag ablak és bejárati ajtó	Polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	A létesítmény, ill. pályázati források –terveinek, ill. létesítmény elkészülte, felújítandó lakások száma.	A projekt csak Pályázati forrásból és fenntartható. Modern Kis – és Program, stb. és központi költségvetésből lehívható támogatások) elnyerésével valósítható meg.		

					beépítésével történik, melyek köré új külső fémlemez, illetve új belső műanyag könyöklő kerül. Csapadék víz elvezető csatorna bádoggal szerkezetű függőleges lefolyó csöveinek helyreállítása szükséges. Az épületgépészeti munkák elkészültét követően belső burkolás és festés történik meg. Villanyszerelés: belső elektromos hálózat cseréje és az utólagos homlokzati hőszigetelés miatt szükséges villanyszerelési munkák elvégzése, az udvari falikapcsolók, lámpatestek homlokzati elhelyezése. Épületgépészet: minden lakás fűtésének és vízellátásának korszerűsítése. A meglévő rendszer leszerelését és elbontását követően új kombi turbós üzemű gázkazánok, radiátorok és a szükséges összes gépészeti szerelvény kivitelezése, a vonatkozó hatósági- és üzemeltetői jogszabályok, előírások betartásával. Szükség szerint a belső-terű					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				helyiségekben ventilátoros szellőzés kiépítése. Az épületek tetején további tervekben nap- elemeket helyeznek majd el, melyek hozzájárulnak a közüzemi költségek csökkentéséhez. A lakások közvetlen környezete is megszépül: játzóeszközök, valamint egy közösségi kert is kialakításra kerül. A beruházásnak köszönhetően javulnak a fiatalok lakhatási körülményei a kevésbé fejlett régiókban a kedvezményes, önálló lakhatási lehetőségek biztosítása által. A tervek megvalósításhoz szükséges pénzügyi források megszerzése (összehasonlító értékkadatok alapján ez kb. 381 millió forint).					
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

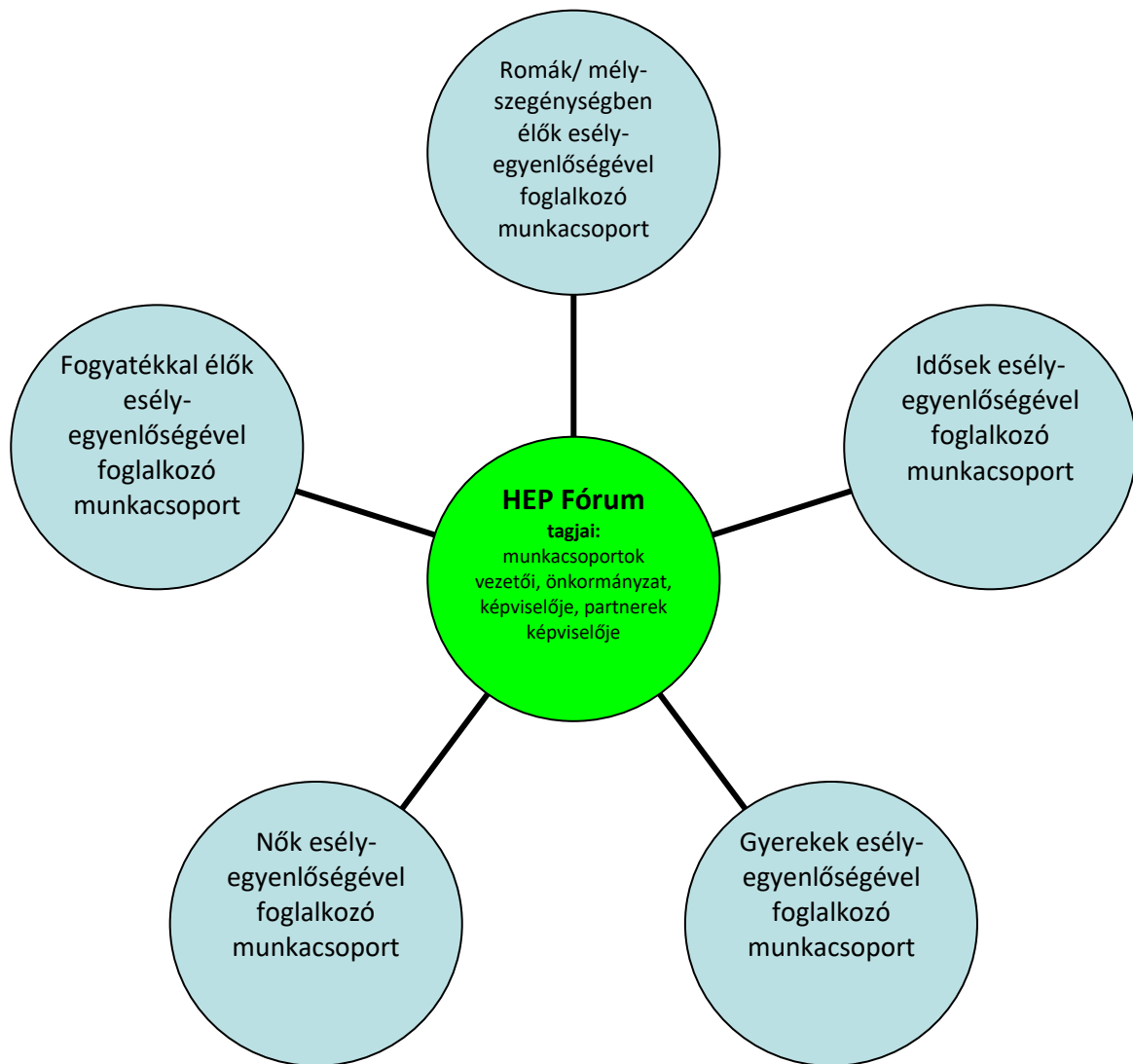
Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,

- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a

figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Bácsalmás Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás